

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

4 prosinec
2005–6
68. ročník

OBSAH

(English summary see page no. 31)

Celoslovenská prezentácia odborných zručností.....	2
Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru	3
Modernizácia, inovácia, racionalizácia	4
Státní rostlinolékařská správa informuje	6
Rostlina jako symbol	8
Seminář pro cvičné učitele.....	9
Interdisciplinárne vzťahy	11
Význam informačních a komunikačních technologií v zemědělském vzdělávání	13
Environmentální vzdělávání v Japonsku	14
Informační servis.....	16
Takí sme boli na praxi s Leonardom	17
Mimořádný úspěch Školního statku Poděbrady (II).....	18
Podpora technického vzdělání	19
Neodradilo ani chladné a daždivé počasie	20
Soutěž o Bramborový květ Vysočiny 2005	21
Vynikající úspěch březnických studentů	21
Dni otevřených dveří	22
Hubertova jazda v SOUP Šaľa	23
Jaká je současná lesnická škola v Trutnově.....	23
85 let rybářského školství v Čechách	24
80. výročí odborného hospodářského školství.....	26
Josef Peiker.....	28
Prostějovské továrny na stroje.....	29
Chystáte se péci tradičně?	31
Contents	31

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

**MINISTERSTVO PÔDOHOSPODÁRSTVA SR
AGROINŠTITÚT NITRA**

a

**ASOCIÁCIA RIADITEĽOV SOU A VEDÚCICH SPV V REZORTE
PÔDOHOSPODÁRSTVA SR**

pripravujú v dňoch 13. – 16. 12. 2005

13. ročník

**CELOSLOVENSKEJ PREZENTÁCIE ODBORNÝCH ZRUČNOSTÍ,
TVORIVOSTI A PRÁC ŽIAKOV STREDNÝCH ŠKÔL
PÔDOHOSPODÁRSKEHO ZAMERANIA
A VÝROBKOV TRADIČNÝCH ĽUDOVÝCH REMESIEL**

Slávnostné otvorenie: 14. decembra 2005 o 9.30 hod. – 10.00 hod.
v Kongresovej sále Agroinštitútu Nitra

Výstava otvorená pre verejnosť: 14. 12. 2005 10.30 hod. – 18.00 hod.
15. 12. 2005 8.00 hod. – 18.00 hod.

Súčasťou celoslovenskej prezentácie odborných zručností žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania bude i súťaž mladých floristov „Vianočná väzba“ – 13. 12. 2005

Sprievodné podujatia

- praktické ukážky zhotovovania výrobkov tradičných ľudových remesiel žiakmi a ľudovými výrobcami
- výstava prác zo súťaže v odborných zručnostiach žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania „Vianočná väzba“

Tešíme sa na Vašu účasť!

K ilustraci na obálce: Kresba větvičky, listu a plodu ořešáku – die Wallnuß oder Butternuß – vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1805

MORAVSKOSLEZSKÉ CENTRUM ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ PRO ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTORU

zahájilo svou činnost

Ministerstvo zemědělství ČR akreditovalo v tomto roce Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru. (Obdobná instituce vznikla v Jihočeském kraji). Členy centra jsou kromě Masarykovy střední zemědělské školy a Středního odborného učiliště Opava, Školní statek v Opavě, SOŠ a SOU Krnov, SOŠ, SOUz, OU a U Město Albrechtice, Regionální agrární komora Ostravsko a Zemědělský svaz ČR, organizace Opava.

Úvodní vzdělávací akcí tohoto centra byl seminář na aktuální téma „České zemědělství rok po vstupu do EU a jeho další perspektivy“.

Seminář se uskutečnil 11. října 2005 v historické aule jednoho z členů centra – Masarykovy střední zemědělské školy a Středního odborného učiliště v Opavě. Na jeho organizaci se spolupodíleli studenti školy, kteří jej pomohli zabezpečit po stránce aranžmá auly i pracemi v rámci výuky marketingu a managementu, které souvisí s přípravou a pořádáním takovýchto akcí. Semináře se zúčastnili zástupci z řad pedagogů a studentů zemědělských škol Moravskoslezského kraje, představitelé podniků zemědělské prvovýroby, soukromí zemědělci, zástupci zpracovatelských podniků a firem zabývajících se službami pro zemědělství – celkově přes 100 posluchačů, a to nejen z Moravskoslezského kraje. Přítomni byli rovněž zástupci médií – televize a tisku.

V úvodu vystoupil exministr zemědělství Ing. Jaroslav Palas, který se ještě v ministerské funkci podílel na založení center odborného vzdělávání v oblasti zemědělství v České republice. Hlavní referát přednesl ředitel Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky v Praze doc. Ing. Dušan Vaněk, PhD. Ve svém vystoupení se zaměřil na charakteristiku současného stavu zemědělství ČR a jeho největší problémy:

- stále se snižující počet pracovníků v sektoru
- nepřívětivou věkovou strukturu pracovníků v zemědělství
- finanční ohodnocení práce v zemědělství
- vysoké agrární dovozy

- vývoz výrobků s nižší přidanou hodnotou
- rozhodující pozice obchodních řetězců

Přednášející se také zaměřil na hlavní body zlepšování pozice ČR v zemědělské politice EU. Popsány byly povinnosti a možnosti vyplývající ze:

- „Strategie rozvoje venkova“
- „Programu rozvoje venkova“

V rámci „Národního strategického plánu pro rozvoj venkova ČR“ byl předložen podrobný rozbor situace a rozvoj potenciálu českého zemědělství a venkova.

S dalšími referáty vystoupili ředitel regionálního odboru Agrární komory Ing. František Mariánek, CSc. a viceprezident Evropské rady mladých zemědělců CEJA působících při EU Ing. Přemysl Čech. Jejich příspěvky doplnily mozaiku názorů na stav a perspektivy zemědělství ČR a navodily široké spektrum dotazů do diskuse. V ní vystoupili zástupci města a regionu, zástupci středního a vysokého školství, ale hlavně zemědělci.

Pro celoživotní vzdělávání

Celá akce odstartovala soubor odborných seminářů, předhlídek, školení a vzdělávacích kursů, které Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru nabídne ve zbytku tohoto roku, ale zejména v příštím roce pro zemědělskou veřejnost. Chce svou činností využít potenciál, které má a nabídnout celoživotní vzdělávání lidem, kteří pracují na všech úrovních v oblasti zemědělství, údržby krajiny a venkova. Chce na základě průzkumu vzdělávacích aktivit, o něž je největší zájem mezi odbornou veřejností, ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR, Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha a resortními nevládními organizacemi zabezpečit vyšší odbornou vzdělanost pracovníků v oblasti, která se dynamicky rozvíjí a po vstupu do EU přináší nové perspektivy a spolu s nimi také spoustu povinností.

Ing. Arnošt Klein
MSZeŠ a SOU Opava

MODERNIZÁCIA, INOVÁCIA, RACIONALIZÁCIA

a zvyšovanie efektívnosti výchovno-vzdelávacieho procesu vyučovania
predmetov praxe v stredných poľnohospodárskych školách

3. časť

Metodické a organizačné problémy súčasného vyučovania predmetov praxe, návrhy a opatrenia pre jeho zlepšenie

Zo súčasného vyučovania praxe v SPOŠ Michalovce v posledných rokoch vyplývajú mnohé závery a skúsenosti, ktoré si dovoľíme plošne interpretovať a prezentovať pre využitie v širšej odbornej pedagogickej praxi i na ostatných poľnohospodárskych školách. Vedenie školy, ako i samotný riaditeľ školy Ing. Ivan Švingál ako bývalý učiteľ praxe, venujú náležitú pozornosť **kvalite** vyučovania predmetov praxe v našej škole. Snažia sa vytvoriť potrebný priestor a optimálne podmienky pre vyučovanie praxe a jej aktualizácie v zmysle uvedeného článku.

V minulosti platila v škole zásada, že prax majú vyučovať tí najskúsenejší učitelia, ktorí sami prešli výrobnou praxou v rôznych riadiacich funkciách, na rôznych poľnohospodárskych podnikoch, družstvách a v službách.

V súčasnosti vystupuje do popredia požiadavka, aby prax vyučovali mladší, fyzicky zdatní kolegovia s moderným ekonomickým myslením a znalosťami **manažmentu** v poľnohospodárskych podnikoch. Požiadavka fyzickej zdatnosti je dôležitá vzhľadom k tomu, že proces vyučovania praxe je popri odbornosti aj značne fyzicky namáhavý.

Učiteľ praxe musí byť zapálený pre svoju „vec“ a mať vysoko profesionálny vzťah k poľnohospodárskej výrobe, k pestovaniu poľnohospodárskych plodín a chovu hospodárskych zvierat so silným environmentálnym cítením a zmyslom pre všetko živé.

Musí vedieť viesť praktický výchovno-vzdelávací proces tak, aby u žiakov vzbudzoval a evokoval záujem o prácu v poľnohospodárskej výrobe a presviedčal žiakov o **rovnakej hodnote fyzickej a duševnej práce**, zodpovednosti a svedomitosti práce poľnohospodára, ktorý svoju činnosť nemôže „uzavrieť do šuplíka“, alebo do kancelárskeho priestoru, ktorý si nemôže dovoliť „nič premeškať“, pretože živá výroba je kontinuálny proces, pri ktorom ideu musíme zakončiť praktickým činom alebo úkonom.

Učiteľ praxe musí mať toľko ambíciózosti, aby žiakov nielen učil, ale aj niečo **naučil!** Žiaci si musia uvedomiť, že výrobný proces nie je možné „virtualizovať“ na nejakých strojoch alebo počítačoch. Nemôžeme teoreticky obrábať zem, orať, siať ani dorábať teoretické mlieko a mäso. Poľnohospodári sú na jednej strane výrobcovia a dorábateľia základných potravín, ale na druhej strane ich musia vedieť vyrábať tak, aby ich nepredbehla tvrdá či už domáca alebo zahraničná konkurencia.

Vo všeobecnosti je prijatá taká mienka, že dnešní mladí ľudia majú všeobecný odpor k fyzickej práci a praktickej činnosti práce poľnohospodára, keďže častokrát nepochádzajú z roľníckeho prostredia a neboli doma vedení a nútení k takejto činnosti. Naše skúsenosti z vyučovania praxe však ukazujú, že v triednych kolektívoch skôr dochádza k **polarizácii** postojov žiakov v praktickej činnosti a fyzickej práci. Pokiaľ sú žiaci správne a trpezlivo vedení, mnohí z nich dokážu odviesť kus užitočnej práce aj bez mentorovania a donucovania, ktorí dokážu samostatne a iniciatívne pracovať aj bez toho, aby nad nimi vyučujúci doslova „stál“.

Ďalšia časť žiakov pracuje v priemernosti, buď lepšie alebo horšie a časť žiakov spoľahlivo pracuje len pri neustálom pedagogickom dozore. Medzi nimi sú aj jedinci, ktorí doslova ignorujú prax a praktickú činnosť a vôbec nemajú vzťah k fyzickej práci. Na takýto prístup musí učiteľ reagovať výchovne, ale aj využívaním širšej škály známkov z praxe. Nezriedka sa stáva, že z praxe sú žiaci klasifikovaní známkou dobrá a dostatočný, ktoré neváhame dať v odôvodnených prípadoch.

Pri vyučovaní praxe sme sa nestretli s nejakým absolútnym odmietnutím práce, alebo svojvoľným hromadným odchodom.

Vzťah k práci je naopak potrebné budovať premyslenou, cielenou, trpezlivou a systematickou pedagogickou prácou a citlivým obetavým prístupom. V tomto bode je dôležité, aby vyučujúci jasne formuloval, čo od žiaka vlastne chce, vysvetlil a prakticky predviedol požadovanú praktickú činnosť a zdôvodnil jej význam pre život. Dobrá **motivácia**

a jednoduchá, účinná **inštruktáž** je polovicou úspechu. Druhou polovicou úspechu je jeho **osobný prístup** k práci, sústavná systematická kontrola výkonov a pravidelné vyhodnocovanie výsledkov.

U nás sa na praxi stretávame mnohokrát s javom, že žiak by aj chcel pracovať, ale nevie ako, nemá odbornú zručnosť, hanbí sa pred ostatnými a v dôsledku toho stráca vzťah k svojej činnosti. V záujme efektívnosti sa v učebnej praxi javí potreba aj naďalej zachovať delenie triedy na skupiny po 8–12 žiakov. Takú zložitú činnosť ako je dojenie, sejba, nastavovanie strojov, alebo iné zložité operácie, pri ktorých je potrebné sa so žiakmi individuálne alebo skupinovo zaoberať je potrebné vykonávať v čo najmenších skupinách.

Aj pri vyučovaní praxe platia tie isté pedagogické zásady ktoré vyplývajú z didaktiky a teórie výchovy:

- a) zásada spájania školy so životom
- b) zásada výchovnosti
- c) zásada vedeckosti
- d) zásada primeranosti učiva
- e) zásada sústavnosti a nadväznosti
- f) zásada názornosti
- g) zásada trvalosti poznatkov
- h) zásada výchovy kolektívom
- i) zásada vedúcej úlohy učiteľa

Tieto zásady je však potrebné **implantovať** do pedagogického procesu v novom svetle tak, aby škola pripravovala absolventov nielen pre odbornú spôsobilosť a praktickú zručnosť, ale hlavne pre výrobnú a spoločenskú prax.

Slabosťou našich žiakov je využívanie vedomostí a zručností z jedného predmetu v inom predmete a najčastejšie nám vysokoškolskými pedagógmi vyčítanou slabosťou je nesamostatnosť myslenia a konania. Nedostatky prenosu (**transferu**) sa prejavujú aj pri využívaní teoretických vedomostí a ich nadväznosti na praktickú činnosť. Tu je dôležitá úloha a funkcia učiteľa praxe, aby neponechal žiakov „samých na seba“, ktorí potom nevedia z predmetu vyťažiť to, čo je pre nich v živote najviac potrebné. Žiakov je potrebné cvičiť v technike učenia a v umení ako postupovať pri riešení problémov, pretože 80–90 % praktických činností je v podstate problémových.

Naučiť sa ako všeobecné problémy riešiť v špecifických situáciách a podmienkach, je cesta k **samostatnosti a tvorivosti**. K tomu je však potrebná inteligencia, schopnosť bleskovo vyberať z kvanta naučených vedomostí najúčinnnejšie stereotypy. To je však už schopnosť celej žiackej **osobnosti**, ku ktorej patria okrem odborných vedomostí aj kultivovanosť vo vystupovaní a kultúrna správanie, ideály a svetonázor.

Prax vytvára a pretavuje aj také znaky osobnosti ako sú: usilovnosť, vytrvalosť, spoľahlivosť, pravdivosť, čestnosť a **zodpovednosť**. Príprava učiteľa (učiteľky) na prax musí vychádzať z doterajšieho stavu poznatkov žiakov z predmetnej problematiky. Pri príprave vyučovacieho procesu praktických disciplín treba mať na pamäti vytváranie účinných asociácií, významových obsahov pojmov a predstáv. U žiakov vzniká z nového, úplne neznámeho praktického procesu, častokrát fóbia a bezradnosť. Naše skúsenosti, napríklad z nácviku dojenia, ukazujú, že prekonať strach z ručného alebo strojového dojenia je veľká psychická záťaž, ale ak sa jeden žiak (žiačka) skoncentruje, osmelí a dokáže to, ostatní ho viacmenej nasledujú. Hneď po prvých vydarených strekoch, keď žiaci zistia že dojenie nie je až tak neprekonateľná záležitosť, okamžite k nemu získavajú aktívny vzťah a vyvolá to u nich záujem. A tak je to aj s mnohými inými praktickými činnosťami u ktorých je potrebné prekonať určitú psychickú bariéru.

Je samozrejmé, že učiteľ musí mať dopredu **premyslenú** (aj písomne pripravenú) metodickú **prípravu**, ktorá by mala obsahovať:

1. tematický celok a príslušnú tému
2. výchovno-vzdelávací cieľ
3. zabezpečenie inštruktorov
4. zabezpečenie materiálnych pracovných prostriedkov
5. požiadavky na osobnú prípravu, vhodné oblečenie a ustrojenie žiakov
6. požiadavky na hygienu a bezpečnosť práce
7. učebné pomôcky
8. **obsahovú a časovú štruktúru** jednotlivých vyučovacích jednotiek a etáp vyučovacieho dňa, ktorá zahŕňa:
 - nástup žiakov (prezencia)
 - kontrola pracovného oblečenia
 - úvodná inštruktáž (oznámenie obsahu a cieľa vyučovania, organizácia vyučovania – hodiny, prestávky, priestory, **motivácia** – význam učiva pre život a prax, bezpečnosť práce)
 - teoretická časť prípravy (rozpis učiva, preberanie témy – výklad, vysvetľovanie, vedenie poznámok, vedenie denníka)
 - predvedenie praktických úkonov vyučujúcim a precvičovanie praktických úkonov žiakmi (praktická činnosť žiakov – riešenie úloh, zadaní a podobne)
 - upevnenie učiva (opakovanie, spätná väzba)
 - vyhodnotenie praxe, známkovanie
 - záver (prezlečenie, osobná hygiena)
 - ukončenie praxe a organizovaný odchod

Jednotlivé druhy praxe sa môžu uskutočňovať na rôznych pracoviskách tak, ako sme uviedli v článku, vždy však treba mať pripravený **alternatívny program** v prípade nepriazni-

vého počasia, alebo pri zmene organizačných podmienok. Je vhodné učebné celky **operatívne prispôbovať** podľa aktuálnosti poľných prác prebiehajúcich v Školských majetkoch. Pri dodržiavaní zásady, že tretinu učiva si prispôbuje alebo prekladá sám vyučujúci.

Preferencie našich žiakov, ktoré zisťujeme pri kontrolách praxe, sú väčšinou kladné a častokrát je u nich vyzdvihovaná pružnosť, flexibilita a **adaptabilita**.

Z hľadiska vyučovania praxe a jej odbornej úrovne, javí sa potreba a požiadavka zachovať školské majetky tak, aby žiaci mali možnosť vidieť a skúsiť klasický výrobný proces ako v rastlinnej tak i v živočíšnej výrobe, mechanizácii a v ekonomických činnostiach. Je však potrebné klasické, väčšinou staršie technológie a zariadenia inovovať a modernizovať tak, aby aspoň v malom ukážkovom merítku boli žiakom k dispozícii nové výrobné technológie s vysokou automatizáciou a mechanizáciou vzhľadom k tomu, že do súkromných prevádzok a veľkokapacitných podnikov máme z dôvodov zoohygieny, prípadne zníženia úžitkovosti zvierat, sťažený prístup.

Školský majetok Michalovce má strojový park vybavený špičkovou technikou, s ktorou majú žiaci možnosť oboznámiť sa i pri práci v poľných podmienkach.

Je však potrebné, aby technici školských majetkov absolvovali pedagogické minimum a ovládali základy pedagogického prístupu tak, aby boli nápomocní učiteľom pri praktickom vyučovaní. Inštruktorov spravidla vykonávajú traktoristi, pracovníci v rastlinnej výrobe alebo ošetrovatelia hospodárskych zvierat.

Máme obavy, že zmenou vlastníckych vzťahov zmenia školské majetky svoju pedagogickú účelovosť a účinnosť. Výhodou vyučovania praxe v našej škole je prevádzkovanie v samostatnom stavebnom bloku umiestnenom v areáli školského majetku, ktorý je komplexne vybavený učebňami, modelom dojárne a hygienickými zariadeniami. Tým, že sa vyučovanie praxe odohráva vo zvlášť vyčlenených objektoch, nedochádza k narušovaniu pedagogického procesu v samotnej škole. Ďalšou výhodou je využívanie školského autobusu pri rôznych exkurziách, návštevách rozličných prevádzok v okrese a kraji.

Predmety praxe majú nezastupiteľné miesto v hierarchii vyučovacích predmetov pri formovaní odborného profilu, myslenia, cítenia a konania našich žiakov. Teoreticko-praktický vyučovací proces však musíme **modernizovať** obsahovo i metodicky pre dosiahnutie výchovno-pedagogického **efektu**, pri príprave absolventov stredných poľnohospodárskych škôl pre život a prax.

Ing. Jaroslav Ivančík
SPoŠ Michalovce

STÁTNÍ ROSTLINOLÉKAŘSKÁ SPRÁVA INFORMUJE

Používáte přípravky na ochranu rostlin?

Nakládání s chemickými přípravky k jejich aplikaci je obecně upraveno zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů a prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin.

Povinnosti fyzických a právnických osob při nakládání s přípravky a dalšími prostředky podle zákona č. 326/2004 Sb.

Základní povinnosti fyzických a právnických osob jsou dány § 3 zákona č. 326/2004 Sb.: 1) Fyzická nebo právnická osoba, která pěstuje, vyrábí, zpracovává anebo uvádí

na trh rostliny, rostlinné produkty nebo jiné předměty, a vlastník pozemku nebo objektu nebo osoba, která je užívá z jiného právního důvodu, jsou povinni:

- a) zjišťovat a omezovat výskyt a šíření škodlivých organismů včetně plevelů tak, aby nevznikla škoda jiným osobám nebo nedošlo k poškození životního prostředí anebo k ohrožení zdraví lidí nebo zvířat,
- b) používat k ošetřování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů proti škodlivým organismům pouze přípravky, další prostředky a mechanizační prostředky povolené k používání podle tohoto zákona, a to způsobem, který nepoškozuje okolní porost, zdraví lidí a zvířat nebo životní prostředí.

Zákon č.326/2004 Sb. definuje přípravky na ochranu rostlin (dále jen přípravky) a další prostředky na ochranu rostlin (dále jen další prostředky). Dalšími prostředky jsou podle § 54 zákona pomocné prostředky na ochranu rostlin (dále jen pomocné prostředky) a biologické přípravky. Nakládání s přípravky a dalšími prostředky je v zákoně č. 326/2004 Sb. upraveno v § 31–60. Podle zákona mohou být používány pouze ty přípravky a prostředky, které jsou registrovány rostlinolékařskou správou. Seznam registrovaných přípravků na ochranu rostlin je každoročně vydáván ve věstníku Státní rostlinolékařské správy a je zveřejněn na jejich internetových stránkách na adrese www.srs.cz. Tento seznam zařazuje jednotlivé chemické přípravky do tří kategorií: 1. přípravky, 2. biologické přípravky, 3. pomocné prostředky.

Nakládání s přípravky, biologickými přípravky a pomocnými prostředky

Při nakládání s přípravky, biologickými přípravky a pomocnými prostředky vyplývají podle § 49, 51, 54 a 86 zákona č. 326/2004 Sb. pro právnické a fyzické osoby následující povinnosti:

1) V projektech péstební činnosti, lesních školkách, ošetřování městské a ostatní zeleně budou projektovány pouze registrované přípravky na ochranu rostlin, a jejich použití bude v souladu s požadavky zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a vyhlášky č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvířet, vodních organismů a dalších nečlověčích organismů při použití přípravků na ochranu rostlin.

Fyzické ani právnické osoby nesmí používat nebezpečné nebo zvláště nebezpečné přípravky pro včely (přípravky označené v rozhodnutí o registraci přípravku Vč 1, Vč 2, J, Š, J+, seznam) pokud nemají k dispozici informace o umístění stanovišť včelstev v dosahu alespoň 5 km od hranice pozemku nebo místa, na kterém má být aplikace provedena.

Fyzické ani právnické osoby nesmí používat nebezpečné nebo zvláště nebezpečné přípravky pro suchozemské obratlovce (přípravky označené v rozhodnutí o registraci přípravku Z1, Z2, ZN, ZB, J a Š) na pozemku, který je součástí honitby, pokud nebyla tato aplikace oznámena oprávněnému uživateli honitby, příslušnému orgánu Státní veterinární správy a Státní rostlinolékařské správy, a to nejpozději 3 dny před zahájením aplikace přípravku. Státní veterinární správa nebo Státní rostlinolékařská správa mohou nejpozději do 24 hodin před zahájením aplikace přípravku stanovit zvláštní podmínky pro její provádění.

V případě aplikace přípravků výše uvedených jsou fyzické a právnické osoby s dostatečným předstihem před aplikací přípravků povinny:

- projednat opatření k ochraně včel, jejichž stanoviště je v dosahu do 5 km od hranic pozemku, na němž má být aplikace provedena a s místně příslušným obecním úřadem a chovateli včel,
- projednat opatření k ochraně zvířet s oprávněným uživatelem honitby.

Letecká aplikace přípravků zvláště nebezpečných pro včely je nepřipustná. Letecká aplikace jiných přípravků na ochranu rostlin, které účinkují na hmyz, musí být oznámena obecnímu úřadu, v jehož správním obvodu má být aplikace provedena, a to nejpozději 48 hodin před začátkem jejího provedení.

Používání mechanizačních prostředků

Aplikace přípravků na ochranu rostlin, biologických přípravků a pomocných látek je podle § 61 a § 66 zákona č. 326/2004 Sb. možná pouze mechanizačními prostředky, které jsou Státní rostlinolékařskou správou zapsány v ústředním registru mechanizačních prostředků a jsou kontrolně testovány. Toto se nevztahuje na stroje:

- a) poháněné ručně, motoricky nebo stlačeným plynem o objemu zásobní nádrže do 20 l včetně
- b) určené pro používání v uzavřených prostorách, s výjimkou strojů k moření semen
- c) určené pro používání ve venkovním prostředí, jsou-li vybaveny
 - horizontálním rámem se dvěma nebo jednou tryskou pro plošný postřik nebo rosení s výjimkou typů určených k ošetření dopravních cest, drah
 - rámem se dvěma nebo jednou tryskou pro prostorový postřik nebo rosení
- d) stroje určené pro aplikační technologie založené na plynování, zálivce a kapénkové aplikaci
- e) na něž se nevztahuje zvláštní předpis o technických požadavcích na výrobky

Seznam registrovaných mechanizačních prostředků na ochranu rostlin je pravidelně aktualizován na internetových stránkách Státní rostlinolékařské správy na adrese www.srs.cz

Evidence

Použití přípravků, biologických přípravků a pomocných prostředků musí být evidováno evidenčním dokladem na základě § 49 odst.3 zákona č. 326/2004 Sb., § 19 vyhl.

č. 329/2004 Sb., kde v příloze č. 9 vyhlášky je uveden vzor záznamu údajů o používání přípravků. Evidence se provádí bezodkladně, nejpozději následující pracovní den po aplikaci přípravku bez ohledu na to, zda aplikace byla provedena ve vlastní režii nebo smluvně prostřednictvím smluvních partnerů. Evidenční doklady musí být uchovány po dobu nejméně 5 let.

Odborná způsobilost

Odborná způsobilost je dána zákonem č. 326/2004 Sb. a vyhláškou č. 333/2004 Sb. Projektování použití, skladování nebo aplikaci přípravků na ochranu rostlin mohou provádět od 1. 1. 2006 pouze osoby odborně způsobilé a pracovníci proškolení každoročně odborně způsobilou

osobou, která je v zaměstnaneckém nebo jiném právním vztahu k této organizační jednotce. Odborně způsobilá osoba pořídí o každoročním proškolení všech pracovníků příslušné organizační jednotky zápis, který bude archivovat po dobu 3 let. Odborná způsobilost se týká nejen všech zemědělských subjektů, ale i majitelů lesů, lesních školek, technických služeb a všech, kteří pečují o zeleň.

Přihlášku ke zkoušce a tři publikace: **Správná praxe v ochraně rostlin a bezpečné zacházení s přípravky, Toxikologie přípravků na ochranu rostlin a první pomoc a Soubor otázek a zkušební řád pro zkoušky odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky** získáte na místě příslušné Státní rostlinolékařské správy (200 Kč kolek a 120 Kč).

Ing. Ivo Šébl
SRS Rychnov nad Kněžnou

ROSTLINA JAKO SYMBOL

Národní zemědělské muzeum v Praze

Rostlina provází člověka již od nejstarších dob. Kromě čistě užitkových vlastností – rostlina jako potravina, jako materiál pro výrobu látek, barviv, léků, ale také staveb a jako surovina pro výrobu materiálů dalších se stala již neodmyslitelnou součástí lidského života. Postupem doby převzala na sebe také zcela specifický a nezastupitelný úkol – stala se symbolem významných událostí v životě člověka i celého lidského společenství. Vyjadřovala a vyjadřuje postoje i názory lidí, jejich příslušnost k určité profesi nebo skupině, stala se emblémem výrobků stejně tak jako prostředkem, který vypovídá o citech a úmyslech člověka (květomluva).

Výstava Národního zemědělského muzea využívá jednak různých historických písemných pramenů, fotografií z minulosti i současnosti, ale i živých rostlin z vlastních sbírek. Je rozdělena do několika tematických celků, které mají – alespoň v základních rysech – postihnout mimořádnou šíři a mnohohrstevnost tohoto tématu.

- Rostliny na erbech a pečetích
- Rostliny na platidlech a medailích
- Rostliny jako cechovní znamení a firemní symbol
- Rostliny jako symbol náboženský, politický a národnostní

- Rostliny jako symbol ve zvykosloví (etnografický význam rostlin)
- Rostliny jako symbol času a cyklických změn v přírodě
- Rostliny života a smrti
- Stromy života
- Květomluvu

Výstava končí 31. ledna 2006, více najdete na:
www.nzm.cz

SEMINÁŘ PRO CVIČNÉ UČITELE

Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze uspořádal 24. října 2005 seminář pro učitele odborných předmětů na téma: **Formování školních vzdělávacích programů na středních odborných školách.**

Na semináři vystoupili pracovníci institutu, úvodní rozsáhlé téma „Konstrukce školních vzdělávacích programů na základě rámcových vzdělávacích programů“ přednesla Ing. Husová z Národního ústavu odborného vzdělávání. V následujících řádkách si můžete přečíst první z nabízených problematik od Ing. Kříže, v příštím čísle pak o využití informačních technologií v řízení a výuce v podání Ing. Husy.

Metodologie řízení pedagogické praxe

Úvod

Součástí přípravy učitelů odborných předmětů a předmětu praxe na Institutu vzdělávání a poradenství ČZU v Praze (dále IVP) je pedagogická praxe na středních zemědělských, zahradnických a lesnických školách, které spolupracují s IVP a podílejí se na řízení a organizaci těchto praxí.

Během pedagogické praxe na těchto školách mají studenti IVP získat potřebné zkušenosti a dovednosti z výchovné a vyučovací práce. Studenti se seznamují s vyučovacím a výchovným procesem formou následů a vyučovacích výstupů především v předmětech své odborné specializace a v praktickém vyučování a formou studia učebních dokumentů. Seznamují se také s řízením školy, školního hospodářství a domova mládeže, případně dalšími zařízeními školy. Pedagogická praxe umožňuje studentům IVP aplikovat studiem osvojené pedagogické poznatky i dovednosti získané v modelových situacích na seminářích a cvičeních do praktické výchovné a vzdělávací činnosti ve škole a získat pro tuto činnost další potřebné dovednosti a zkušenosti. Ve vyučovacích výstupech mají studenti prokázat, že jsou schopni tvořivě přistupovat k vyučování a užívat aktivizujících metod. Měli by také více aplikovat učivo na příkladech z praxe, hledat nové přístupy k výuce, k možnosti použití moderních prostředků ve vyučovacích jednotkách, k žákům samotným.

Současné problémy na cvičných školách

IVP spolupracuje s více než polovinou středních škol v Čechách, většina je cvičnými školami mnoho let. Spolu-

práce s těmito školami je většinou na odpovídající úrovni, podmínky na cvičných školách se však postupně mění. V roce 1993 počínaje prvním ročníkem byl na většině středních zemědělských škol zaveden místo tehdy studijního oboru pěstitelsko- chovatelského obor vzdělání agropodnikání. Vedení škol se většinou rozhodlo pro zavedení dvou směrů, z nichž jeden byl zaměřen na provoz a určen především pro chlapce a druhý na podnikání a služby a určen především pro dívky. Postupně docházelo ke snížení zájmu uchazečů o studium oboru vzdělání agropodnikání respektive jeho dvou směrů a na mnohých středních zemědělských školách byly zavedeny nové obory vzdělání. Zavést nový obor na škole jistě není jednoduchou záležitostí. Možná těžší však je pro mnohé školy přizpůsobit podmínky pro výuku nových oborů vzdělání a získat v dnešní pro školství nepříznivé době dostatečné finanční prostředky pro pořízení odpovídajících učebních prostředků, pomůcek, programů.

Vznikají i nové střední školy, které se specializují na určité obory vzdělání a vedení těchto škol je schopné získat dostatek prostředků na jejich vybavení. Nové střední školy se zajímají o spolupráci s IVP a ten hodlá v budoucnu využít jejich nabízené spolupráce. Rozšíření spolupráce vyžaduje i v poslední době se zvyšující zájem o studium na IVP a měnící se skladba studijních oborů na ČZU.

Požadavky na cvičné učitele

Při zahájení pedagogických praxí studentů IVP určí vedení cvičných škol každému studentu cvičného učitele. Cviční učitelé jsou důležitými aktéry při pedagogické praxi studentů IVP. Na cvičné učitele jsou proto kladeny vysoké nároky. Cvičný učitel musí splňovat všechny kvalifikační požadavky a vykazovat dlouhodobě výborné pedagogické pracovní výsledky. Cvičný učitel má řídit práci svěřeného studenta IVP po celou dobu jeho pedagogické praxe a cvičný učitel hlavního odborného předmětu má za úkol koordinovat také činnost studenta na škole.

Na začátku pedagogické praxe seznámí cviční učitelé studenty IVP s učebními osnovami předmětů, s tematickými plány a určí jim v tematických plánech úsek, jemuž budou vyučovat. Před každým cvičným vyučovacím výstupem má cvičný učitel zkontrolovat připravenost studenta na vyučování a po výuce s ním podrobně analyzovat vyučovací jednotku.

Z výše uvedených požadavků na cvičné učitele vyplývá, že cvičným učitelem nemůže být každý učitel cvičné střední

školy. Je pochopitelné, že zkušený cvičný učitelé postupně ze školy odcházejí a na jejich místa přicházejí mladí, nezkušení, v lepším případě méně zkušení. Méně zkušený cvičný učitel mívá někdy i nižší nároky na studenty IVP. Jiný těžko v dnešní hektické době najde dostatek času na skutečně podrobnou analýzu vyučovací jednotky studenta. Někteří cviční učitelé se zaměří na odbornou úroveň dané problematiky, někdy na úkor rozboru podle metodických, pedagogických a didaktických kritérií. Okamžitým řešením je úzká spolupráce méně zkušeného cvičného učitele se zkušeným pedagogickým pracovníkem IVP, jejich společné rozboru vyučovacích jednotek studentů a také rozborů náslých, kde cviční učitelé prezentují vlastní pedagogickou způsobilost. Je třeba se sjednotit v pohledu a hodnocení výstupu studenta podle jednotných kritérií.

Dlouhodobějším úkolem jsou semináře pro cvičné učitele pořádané IVP. Na seminářích se podílejí pozvaní odborníci z relevantních institucí a pedagogičtí pracovníci IVP. V diskusi je vždy dostatek prostoru na zodpovězení otázek, konfrontaci názorů a připomínek i na hledání společných postupů.

Zařazení aktivizačních metod a forem výuky

Pro zlepšení přípravy studentů na pedagogické praxe je vhodné zařazení aktivizačních metod a forem výuky. Aktivizační metody vyžadují zvýšený podíl aktivity každého studenta na průběhu procesu vyučování. Aktivizační formy předpokládají skupinový nebo spíše individuální přístup ke studentům při výuce didaktiky odborných předmětů a praxe a také sebevzdělávání studentů. Studenti IVP si osvojí tyto metody a prakticky mají možnost si je ověřit při tzv. mikrovýstupech a hlavně pak při jejich řízené pedagogické praxi.

Kromě mikrovýstupů, které řídí pedagogický pracovník IVP a kde jsou aktéry sami studenti, mají možnost shlédnout na videozáznamu a následně analyzovat teoretické nebo praktické vyučovací jednotky v podání předních cvičných učitelů cvičných středních zemědělských, zahradnických a lesnických škol. Studenti jsou pomocí videokamery a následně videorekordéru vtaženi přímo do výchovně vzdělávacího procesu v podmínkách konkrétní třídy střední školy, konkrétních provozně výrobních zařízení školního hospodářství.

Mezi vhodné aktivizační formy lze také zařadit náslechy ve vyučovacích jednotkách, které jsou organizovány v rámci cvičení z didaktiky odborných předmětů a také jsou povinnou součástí řízené pedagogické praxe. Studenti pozorují a analyzují vyučovací jednotku. Jejich činnost koriguje

učitel odborných předmětů a praxe a navíc mají možnost konfrontovat své postřehy a hodnocení přímo s aktéry vyučovacího procesu (učiteli odborných předmětů a praxe). Mají možnost poznat žáky ve třídě, „reálnou“ atmosféru výuky, seznámit se s přípravou učitele na vyučovací jednotku, s jejím materiálně technickým zabezpečením.

Výuka předmětu praxe

Nové přístupy, metody i formy lze hledat i u výuky předmětu praxe na cvičných školách. Studenti předvádějí na závěr pedagogických praxí dva zkušební závěrečné výstupy. Jeden z teoretického odborného předmětu a druhý z předmětu praxe. Zajištění výstupů v teoretických vyučovacích jednotkách (cvičných i závěrečných) nebývá problémem.

Trochu problematičtější jsou výstupy v předmětu praxe. Vedení cvičných škol organizuje pro potřeby pedagogických praxí většinou blokové učební praxe. Praxe žáků cvičných škol jsou plánovány v souvislosti s dodržáním agrotechnických lhůt jarních i podzimních prací. Tyto lhůty se někdy nekryjí s termíny pedagogických praxí studentů IVP. V důsledku toho předvádějí a učí studenti IVP žáky cvičných škol poměrně jednoduchým dovednostem v učebně, případně ve cvičné hale, v botanické zahradě. Méně často pak na provozně výrobních zařízeních školního hospodářství.

Vybavenost školních hospodářství moderními technologiemi a mechanizačními prostředky také není na odpovídající úrovni (z hlediska kvality i kvantity). Prostředky jsou mnohdy zastaralé nebo nefunkční. Nedostatek finančních prostředků na cvičných školách a jejich školních hospodářstvích IVP zřejmě nevyřeší. Řešení lze najít v bližší spolupráci, vzájemné informovanosti, v pravidelných seminářích pořádaných IVP pro cvičné učitele, případně vedoucí učitele praxe, vzájemném respektování potřeb a požadavků obou stran, v důslednosti pedagogických pracovníků IVP při výběru „pravých zemědělských“ témat pro cvičné a závěrečné výstupy.

Zkvalitnění přípravy studentů IVP

Počínání studentů při výuce teoretických předmětů i předmětu praxe sledují pedagogičtí pracovníci IVP dotazníkovým šetřením a hodnotí úroveň jejich pedagogických kompetencí, souběžně zjišťují názory studentů na úroveň jejich učitelské přípravy. Velmi kladně jsou studenty hodnoceny využívané aktivizační metody a formy, dále pak jsou kladně hodnoceny i náslechy ve vyučovacích jednotkách v rámci cvičení z didaktiky odborných předmětů a praktického vyučování, popřípadě náslechy při pedagogické praxi.

Podle jejich mínění jim výše uvedené aktivizační prvky v jejich učitelské přípravě pomohly hlavně při volbě a aplikaci vhodných vyučovacích metod a celkově zlepšily jejich prezentační dovednosti.

Závěr

Nové přístupy v řízení a organizaci pedagogických praxí studentů IVP jsou důležitým prvkem pro zkvalitnění nejen této významné fáze, ale celé učitelské přípravy adeptů učitelského povolání na středních zemědělských, zahradnických a lesnických školách. Jaká zlepšení by přicházela v úvahu, je, dá se říci, zřejmé. Je zapotřebí ale hledat způsoby, jak je realizovat, jak zkvalitnit pedagogické praxe i celou přípravu učitelů odborných předmětů a praxe pro výše uvedené střední školy. Hledat důvody, proč současnou situaci nelze řešit, je pro mnohé zainteresované instituce a konkrétní pracovníky mnohdy snazší. Ale v tom nikdy nespočívá řešení dané problematiky.

IVP a cvičné školy ale nemohou z absolventů učitelského studia udělat hotové učitele. To je dlouhodobější záležitost. Bude záležet na jejich pílí, pracovitosti, neustálém zvyšování jejich odbornosti, pedagogických kompetencí, celoživotním vzdělávání. Bude tedy záležet především na nich samotných. Začátek učitelské dráhy absolventů IVP by však neměl být také lhostejný vedoucím pracovníkům školy, ani zkušenějším učitelům. I oni by měli hledat cestu, jak začínajícím kolegům lépe poradit, popřípadě pomoci.

Každý budoucí nebo začínající učitel potřebuje pro svůj odborný i pedagogický růst rady zkušenějších kolegů. Potřebuje slyšet konkrétní připomínky ke svým pedagogickým a didaktickým dovednostem, k celkovému vystupování, k úrovni své odbornosti v dané specializaci. Všichni, kteří se na přípravě budoucích a začínajících učitelů podílíme, bychom měli mít stejný cíl – připravit vysoce erudované a kompetentní učitele, aby učitelské povolání získalo znovu své přední postavení a uznání v naší společnosti.

Ing. Emil Kříž, Ph.D.

Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze

INTERDISCIPLINÁRNE VZŤAHY

a ich aplikácia pri tvorbe pracovných listov

3. časť

Milí čitatelia,

pokračujeme v návrhu pracovného listu č. 3, ktorý je zameraný na Nebunkové a prokaryotické organizmy. Existencia pôvodcov chorôb sa predpokladala už pred viac ako 2000 rokmi, avšak prvé mikroorganizmy uvidel v roku 1676 Holanďan Antonio van Leeuwenhoek pomocou mikroskopu, ktorý sám zostrojil. Zakladateľom mikrobiológie a imunológie sa stal Francúz Louis Pasteur, ktorý zistil, že pôvodcami mnohých ochorení sú baktérie, vypracoval laboratórnu techniku pasterizácie, vynášiel očkovaciu látku proti besnote a urobil aj mnohé iné objavy. O pokrok mikrobiológie sa zaslúžili aj Semmelweis (epidemiológia a prevencia horúčky šestonedielok), Lister (zakladateľ antisepsy), Koch (rozvinul mikrobiologickú diagnostiku, objavil pôvodcu tuberkulózy a cholery), Ivanovskij (popísal pôvodcu tabakovej mozaiky), Fleming (vynášiel penicilín), Klobouk (popísal obrnu prasiat) a mnohí iní. Súčasná poľnohospodárska a veterinárna prax kladie dôraz na predchádzanie nákazlivým chorobám. Základným predpokladom prevencie je dokonalá znalosť podmienok vzniku ochorenia, poznanie podstaty patogénnych účinkov mikroorganizmov, metódy prevencie a likvidácie

ochorení. Preto biologické poznatky o nebunkových a prokaryotických organizmoch vhodne rozširujú a dopĺňajú vedomosti, ktoré žiaci získali na hodinách odborných poľnohospodárskych predmetov. Tak sú konštruované aj jednotlivé učebné úlohy predkladaného pracovného listu.

Pripomíname, že vzhľadom na nedostatok priestoru neuvádzame úlohy s obrázkami a schémami. Tieto nájdete v pracovnom liste, ktorý Vám pošleme v elektronickej podobe na vyžiadanie v slovenskej alebo českej mutácii. Riešenie úloh sa zaškrtať alebo dopisuje. V prípade záujmu o elektronickú verziu pracovného listu, je možné sa kontaktovať na e-mailovej adrese autoriek: kapitoly.ppx@centrum.cz

V nasledujúcom čísle pripravujeme pracovný list zameraný na tematický okruh Stavba rastlinného tela. Tešíme sa na Vaše pripomienky, postrehy a námety.

PaedDr. Anna Sandanusová

Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.

Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze

Pracovný list č. 3

Nebunkové a prokaryotické organizmy

- O vírusoch možno tvrdiť, že
 - sú *nebunkové organizmy*
 - sú *bunkové parazity*
 - majú charakter prokaryotov
 - patria medzi autotrofné organizmy
- Vírusový zápal pečene nazývame
 - kolitída
 - gastritída
 - hepatitída*
 - cystitída
- Vírus besnoty vyvoláva u infikovaného človeka
 - zápal mozgu a smrť*
 - zápal pečene
 - imunitnú nedostatočnosť
 - bolesti hrdla
- Rubeola je vírusové ochorenie, nesúce so sebou riziko
 - poškodenia mozgu
 - poškodenia kože
 - poškodenia plodu*
 - poškodenia oka
- Pre prokaryotické organizmy platí tvrdenie
 - stavebnou zložkou bunkovej steny je glykogén a kyselina poly- β -hydroxymaslová
 - stavebnou zložkou bunkovej steny je peptidoglykan*
 - zásobnými látkami v cytoplazme sú glykogén a kyselina poly- β -hydroxymaslová*
 - mureín je súčasťou bunkovej steny baktérií a peptidoglykanu*
- Medzi baktérie trvalo žijúce v hrubom čreve patria
 - Salmonely
 - gonokoky
 - Escherichia coli*
 - Candida Albicans
- Baktérie nevyvolávajú
 - besnotu*
 - tetanus
 - osýpky*
 - dyzentériu
- Za normálny sa považuje nález baktérií
 - v krvi človeka
 - v moči človeka
 - v žlči človeka
 - v hrubom čreve človeka*
- Chorobu šialených kráv (BSE) zapríčiňujú
 - prióny*
 - viroidy
 - bakteriofágy
 - baktérie
- Retrovírussy
 - majú gén pre reverznú transkriptázu*
 - môžu vyvolávať zhubné nádory*
 - sú pôvodcami kvapavky
 - sú pôvodcami AIDS*
- Hľuzkotvorné baktérie žijú v symbióze s koreňmi rastlín z čeľade
 - kapustovité
 - bôbovité*
 - ľuľkovité
 - hluchavkovité
- Napište názov infekčného ochorenia, ktoré spôsobujú nasledujúce baktérie

Neisseria ponorrhoeae	Kvapavka
Vibrio cholerae	Cholera
Treponema pallidum	Syfilis (lues)
Mycobacterium tuberculosis	Tuberkulóza
- Označte X, či sa jedná o vírusové alebo bakteriálne ochorenie

Ochorenie	Vírusové ochorenie	Bakteriálne ochorenie
Slintačka, krívačka	X	
Zápal pľúc		X
Tabaková mozaika	X	
Šarlach		X
Tetanus		X
Angína		X
Mor dobytka, hydiny	X	
- Vysvetlite rozdiel medzi nitrifikačnými a denitrifikačnými baktériami.
- Je Červené more skutočne červené? Svoje tvrdenie zdôvodnite.

Správne odpovede:

Správne odpovede otázok 1. – 11. sú vyznačené tučnou kurzívou. Správne riešenie otázok 12. a 13. je vpísané v tabuľkách. 14. Nitrifikačné baktérie žijú v pôde, v ktorej sa uvoľňuje amoniak rozkladom organických zvyškov odumretých tiel rastlín. Amoniak sa oxiduje na nitrity (dusitany) a tie sa ďalej oxidujú na nitráty (dusičnany). Nitrifikačné baktérie tak obohacujú pôdu o dusík. Denitrifikačné baktérie pôdu o dusík ochudobňujú, pretože rozkladajú nitráty a uvoľňujú voľný dusík do atmosféry. 15. Farbu Červeného mora podmieňuje Trichodesmium erythraeum, sinica, ktorá obsahuje červené farbivo fykoerytrín. Po premnožení viacerých druhov siníc vzniká na vodnej hladine tzv. „vodný kvet“.

VÝZNAM INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ V ZEMĚDĚLSKÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Úspěšné dokončení pilotního projektu programu Leonardo da Vinci

Informační a komunikační technologie (dále jen ICT) jsou nezbytným nástrojem pro efektivní práci s informačními zdroji v současné informační společnosti. Ta je – jakžto učíci se společnost – založena nejen na informacích a znalostech, ale také na dovednostech samostatně a nezávisle pracovat s velkými a stále rostoucími objemy dat. Informační boom je doprovázen trendem digitální konvergence, v jehož důsledku se informace soustřeďují stále více do elektronických podob, figurují v elektronických knihovnách, databázích a na Internetu. Protože zvládnutí ICT je podmínkou pro budoucí úspěch ve většině povolání, je vyvíjena snaha funkčně ICT integrovat i do vzdělávání v oblasti zemědělství.

Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze (dále IVP) pod vedením prof. Ing. Milana Slavíka, CSc. spolupracuje s mnoha zahraničními institucemi vzdělávajícími učitele pro oblast zemědělského školství. V posledních třech letech participuje na společném výzkumném projektu „Využití informačních technologií pro zlepšení práce s výpočetní technikou a odstranění rozdílů v této oblasti mezi muži a ženami na venkově“, který je uskutečňován v rámci programu EU Socrates a jeho dílčího programu Leonardo da Vinci. Koordinátorem projektu je École Nationale de Formation Agronomique (ENFA) v Toulouse – vzdělávací středisko pro učitele středních zemědělských škol z celé Francie. Dalšími řešiteli jsou Zemědělská a zahradnická fakulta Humboldtovy univerzity v Berlíně (katedra přípravy učitelů), Pedagogická akademie pro zemědělské vzdělávání ve Vídni, Národní svaz iniciativ pro zhodnocování zemědělství a venkovského prostoru ve Francii (FN-CIVAM) a Ústav zemědělských a potravinářských informací v Praze (ÚZPI).

Hlavním cílem projektu je návrh a vyzkoušení nových nástrojů pro odborné vzdělávání v oblasti zemědělství: nástrojů, které by vhodným způsobem integrovaly do odborného vzdělávání používání informačních a komunikačních technologií. Tvorba nástrojů probíhala souběžně ve dvou liniích. FN-CIVAM ve Francii a ÚZPI v ČR se společně zaměřovaly na tvorbu nástrojů pro farmáře (výsledkem: on-line kurz základních dovedností v používání ICT pro farmáře a platforma pro vyhledávání, ukládání a vyměňování informací mezi farmáři), kdežto zbývající řešitelské instituce spolupracovaly na tvorbě nástrojů pro učitele a žáky středních zemědělských škol (výsledkem: didaktický koncept integrace ICT do výuky odborných předmětů a konkrétní příklady použití tohoto konceptu v konkrétních předmětech).

V termínu 28.–29. 9. 2005 se konal v Toulouse (Francie) valorizační seminář, na kterém byly vytvořené nástroje představeny a nabídnuty k použití (či k případné modifikaci) řadě dalších evropských institucí působících v oblasti zemědělského vzdělávání. Projekt byl koncipován jako tříletý a letos tedy končí. V rámci projektu bude do konce roku 2005 publikováno CD obsahující všechny vytvořené nástroje spolu s doprovodnou metodickou příručkou, a to ve čtyřech jazycích (anglickém, českém, francouzském a německém). Prostřednictvím těchto hmatatelných výstupů budou výsledky projektu diseminovány na střední zemědělské školy a další relevantní instituce v ČR i v Evropě.

Realizace projektu byla bezesporu výrazem podpory evropské dimenze ve vzdělávání a značně přispěla k prohloubení spolupráce mezi evropskými vzdělávacími institucemi.

Ing. Petra Žáková
Institut vzdělávání a poradenství ČZU

V roce 2006 si také přečtete

- **Nájdí si svojho ekofarmáře**
Zváz ekologického poľnohospodárstva EKOTREND organizoval 1. ročník Dní ekologického poľnohospodárstva.
- **Využití informačních technologií pro řízení a výuku**
Stále více informací sdělujeme elektronicky s využitím některé informační a komunikační techniky...
- **Letná žurnalistická škola v Havlíčkovom Brode**
Všetko sa začalo tým, že mesto Spišská Nová Ves vybralo osem študentiek ...

ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V JAPONSKU

III. část

motto:

„Slyšel jsem, zapomněl jsem.

Viděl jsem a slyšel jsem, zapamatoval jsem si.

Viděl jsem, slyšel jsem a dělal jsem, porozuměl jsem.“

Na podzim loňského roku jsem se zúčastnila šestitýdenního kurzu environmentálního vzdělávání pro základní a střední školy, který byl organizován japonskou vládní organizací JAPAN INTERNATIONAL AGENCY (JICA). Náš kurz absolvovalo deset účastníků z různých koutů světa, já jsem byla jedinou evropskou účastnicí. V hlavním městě jsme navštívili japonské ministerstvo školství a ministerstvo životního prostředí a poznali práci v některých neziskových organizacích zabývajících se environmentálním vzděláváním. Měli jsme možnost poznat i krásnou japonskou přírodu, částečně i japonskou kulturu a setkat se s lidmi s hlubokým zájmem o environmentální vzdělávání.

V předchozích článcích jsem popisovala především systém japonského školství a činnost některých neziskových organizací.

Postřehy z neziskových organizací a z návštěvy škol

Expertem pro ekoturismus je pan Šintani, který byl našim programovým vedoucím a provázel nás v průběhu celého kurzu. Ekoturismus je podle něj vhodným způsobem, jak rozvíjet environmentální vzdělávání a zároveň zlepšovat ekonomickou situaci venkovských regionů. Každá země je totiž schopna nabídnout něco zajímavého ekoturistům. Před začátkem plánování aktivit je však nutno provést marketingovou analýzu. Pro ekoturistiku musí být speciálně proškoleni průvodci. Pan Šintani zaváděl ekoturistiku v Indonézii a na Havaji a na základě těchto praktických zkušeností nyní nabízí i poradenství.

Zajímavá byla návštěva **Biodiversity Center of Japan**. Informace o tomto unikátním centru zřízeném a financovaném ministerstvem životního prostředí nám podal pan Sawaguri. Zaměstnanci tohoto centra vytvořili a aktualizují japonský integrovaný informační systém o biodiverzitě. V rámci tohoto systému je možné vyhledat informace o žijících rostlinách a živočíchů v Japonsku. Tento systém je určen pro širokou veřejnost a je přístupný na internetu. V tomto centru je k dispozici knihovna s populárně na-

učnou literaturou o přírodě. Obdivovala jsem technickou vybavenost ve výstavní hale a v kině patřícím k tomuto centru. Sbírky japonských živočichů byly také využitelné pro studenty nebo vědce.

S naší průvodkyní paní Nakazawa jsme navštívili pátý stupeň **nejvyšší hory Japonska Fudži**. Příroda je zde velmi různorodá a je odtud nádherný výhled do okolní krajiny s mnoha horami, jezery a městečky. Zkoušeli jsme tu známou hru, ve které jsme měli zavázané oči a vnímali tak okolí jiným způsobem. Hora Fudži je symbolem Japonska a je častým motivem mnoha pohlednic. Má nadmořskou výšku 3776 m. Na vrcholu je po celý rok sníh.

Tři dny pobytu jsme strávili v Šizuoce, kde jsme byli ubytováni v hotelu. Díky návštěvě **Šizuoka Prefectural Office** jsme se dostali do japonských novin. Pan Ando nás seznámil s **globálními environmentálními problémy**, kterými se zabývá japonská vláda. Zvýšený výskyt tajfunů je přičítán globálnímu oteplování. Hovořil o nutnosti změny struktury japonského hospodářství a vytvoření udržitelné společnosti. V prefektuře Šizuoka žije 3,8 milionů obyvatel a z nich 300 000 stráví 1 den ročně environmentálním vzděláváním. Pan Hošina prezentoval místní přístup k řešení environmentálních problémů, kterým je školení zaměstnanců, kteří budou vychovávat obyvatelstvo k úctě k přírodě a její ochraně. Základní postupy pro environmentální vzdělávání v oblasti kolem Fudži byly formulovány v lednu 2001. Hovořil o třech základních myšlenkách

Hra – účastníci kurzu a lektori

a konkrétních aktivitách pro zlepšení (vzdělávání lektorů, tvorba učebních materiálů, zlepšení informační sítě). Státní správa v Japonsku spolupracuje s neziskovými organizacemi, v nichž jsou odborníci, kteří lépe rozumí místnímu obyvatelstvu. Pro plnění úkolů nabízí státní správa neziskovým organizacím finanční pomoc. Neziskové organizace získávají finanční prostředky hlavně prostřednictvím projektů. V Šizuoka Prefectural Office jsou vyhrazeny prostory pro setkávání se členů z různých neziskových organizací. Zde si mohou vyměňovat informace a nápady, čerpat inspiraci z nabízených materiálů, používat počítače napojené na internet, tisknout a kopírovat důležité materiály. K dispozici je i menší knihovna. Pro členy neziskových organizací jsou pořádány různé přednášky a semináře, které se konají v těchto prostorách. Prohlédli jsme si propagační materiály různých neziskových organizací a také výukové materiály.

Navštívili jsme ještě další dvě neziskové organizace. **Kiyosato Environmental Education Project (KEEP)** je neziskovou organizací, která má pronajatou půdu od prefektury Yamanaši. **Aktivity japonského environmentálního fóra (JEEF)** začaly právě v této organizaci. KEEP nabízí mnoho různých environmentálních programů v přírodě a na farmě s jerseykým skotem. My jsme navrhovali rodinný erb s využitím přírodních materiálů. Na farmě děti pomáhají při práci se zvířaty, seznamují se s dojením a dovídají o původu některých potravin. Turisté navštěvují Yamane muzeum a obdivují krásy okolní přírody. Yamane (plch lesní) je symbolem ochrany lesů. KEEP organizuje kurzy pro lektory a studenty vysokých škol lesnických. Mají také nemocnici a poskytují sociální služby. Uvažují o zřízení vlastní školy.

Činnost neziskové organizace Egao-Tsunagete (Úsměvná síť) nám představil pan Sonehara. Tato organizace se snaží rozvíjet venkov prostřednictvím zemědělských, lesnických a dalších aktivit. V rámci projektu se někteří mladí lidé učí obdělávat půdu, chránit les, chytat ryby apod., a pak se vrací do své rodné vesnice. Pan Sonehara se tak snaží o revitalizaci japonského venkova. Na venkově totiž zůstali pouze staří lidé, kteří nevládají obdělávat půdu, často vesnice úplně zanikají a s nimi zanikají i tradice. Půda zůstává ladem a o lesy nikdo nepečuje. Na druhou stranu ve velkoměstech přibývá lidí bez práce.

Ve vesnici Yuno jsme absolvovali přednášku o **obnově venkovské společnosti**. Podle pana Shinji Sana se musí lidé naučit hodnotit a vhodně využívat místní zdroje a atrakce. Pro obnovu venkova navrhuje např. uspořádání soutěží fotografií, průvodcovství, výrobu tradičního saké z kvalitní vody z hory Fudži, podílení se na zemědělských aktivitách. Na revitalizačním procesu by se mělo aktivně podílet místní obyvatelstvo. Považuje za nezbytné ohlédnout se

do minulosti a vzpomenout si na svou identitu, kulturu a historii. Rozvoj by měl být udržitelný, aby další generace mohly v tradičních aktivitách pokračovat.

Paní Sumiko Sanová nás seznámila s **výrobou tradičních SOBA nudlí**. Vlastnoručně vyrobené nudle nám opravdu chutnaly. Většinou jsme se stravovali v japonských restauracích, takže jsme vyzkoušeli tradiční japonské pokrmy. Několikrát jsme jedli pomocí hůlek. Vyzkoušeli jsme i pravé saké, které je tradičním japonským nápojem. Saké se vyrábí z rýže a vody a je produktem fermentace. Saké by mělo být velmi čiré, důležitý je tedy proces filtrace. Pro kvalitu saké je také důležitá kvalita použité vody. V rámci kulturního programu jsme vyřezávali vázku z bambusového dřeva a dokonce jsme se zúčastnili i japonského podzimního festivalu. S kulturními tradicemi jsou seznamovány děti na základních a středních školách, což je moc dobře.

Tác s obědem – na jedné misce jsou soba nudle

Přednášku o **environmentálním vzdělávání na japonských školách** nám poskytl bývalý ředitel základní školy pan Suganuma. Zdůraznil, že je nutné, aby environmentální vzdělávání bylo pro žáky zajímavé. Navrhoval využívání příběhů a básní s krátkými verši, dále kreslení obrázků a zpívání písniček. Sám řadu let učil na několika školách a tvořil vhodné básně. V Japonsku jsou učitelé přezobováni ze školy na školu a tím je zamezováno tzv. ustrnutí v jejich rozvoji. Pan Hara, který nás stejně jako pan Šintani provázel celým kurzem, studoval interpretaci v USA a nyní školí interpretátory v Japonsku. Interpretace je definována jako sdělovací proces, který vytváří emoční a rozumové souvislosti mezi zájmy posluchačů a základním významem ve zdroji. Zdrojem je obsah interpretace. Interpretátory jsou např. různí průvodci, poradci a samozřejmě také učitelé. Interpretátor by měl respektovat potřeby posluchačů.

Seznámil nás se starým čínským příslovím: „Slyšel jsem, zapomněl jsem. Viděl jsem a slyšel jsem, zapamatoval jsem si. Viděl jsem, slyšel jsem a dělal jsem, porozuměl jsem.“

Velmi příjemné bylo **setkání s dětmi** na základní škole ve vesnici Yuno. Já jsem strávila jednu vyučovací hodinu s dětmi v páté třídě. Po představení a sdělení zajímavostí o našich zemích nás zaplavili mnoha dotazy. Děti si připravily program týkající se pěstování a sklizně rýže, který byl velmi zajímavý. Nakreslily mnoho obrázků a formou divadelní hry nám předváděly jednotlivé etapy pěstování a sklizně. Na této základní škole, stejně jako na nižších středních školách, které jsme navštívili, nás vždy seznámili s realizací environmentální výchovy přímo u nich. Žáci Junior High School ve Fujinomii nám předvedli své projekty týkající se životního prostředí hory Fudži. Tyto projekty připravují v rámci předmětu věnujícího se regionu kolem hory Fudži.

V rámci kurzu jsme vytvořili několik **environmentálních programů** pro japonské děti na nižší střední škole. V naší tříčlenné skupině jsme vytvořili program, který měl dětem umožnit pochopení vztahů uvnitř ekosystému a jejich následné narušování následkem znečištění životního prostředí.

Další program se týkal vysvětlení problému globálního oteplování a nutnosti spolupráce mezi lidmi celého světa. Vlastní realizaci těchto programů jsme nejprve zkoušeli s jinými účastníky kurzu a s lektory WENS. Na základě získaných zkušeností a rad lektorů i dalších účastníků jsme programy upravili a následně realizovali s žáky třetího ročníku nižší střední školy (Shibakawa Junior High School). Děti byly ukázněné a ochotně spolupracovaly.

Pobyt v Japonsku ve mě zanechal celoživotní zážitky.

Ing. Zdeňka Szebestová
Národní ústav odborného vzdělávání

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise v České republice

Zjednodušení Společné zemědělské politiky

V rámci probíhající kampaně za snížení regulační zátěže a omezení byrokracie navrhla Evropská komise zásadní zjednodušení Společné zemědělské politiky. Díky zlepšením, ke kterým došlo na základě nedávné reformy Společné zemědělské politiky, nyní Komise přichází s návrhem na rozsáhlou harmonizaci pravidel pro jednotlivé zemědělské trhy. V zájmu zemědělců i v zájmu správy by měla být zavedena průhlednější a srozumitelnější pravidla. V průběhu r. 2006 bude sestaven Akční plán s konkrétními opatřeními.

Sítě programu Erasmus

V r. 2005 se počet univerzit (z celkem 31 zemí) zapojených do programu spolupráce vysokých škol ERASMUS zvýšil na impozantních 87 % všech vysokých škol v Evropě. Úspěšný rozvoj partnerské spolupráce mezi vysokými školami je důkazem, že program je schopen integrovat a propojit evropské instituce vysokého školství a pomoci jim vybavit se tak, aby byly s to účinně reagovat na výzvy globalizovaného světa budoucnosti, jehož hybnou silou bude znalosti.

Zlepšení pravidel EU o vedlejších živočišných výrobcích

Evropská komise schválila zprávu popisující zkušenosti členských států EU při uplatňování Nařízení o vedlejších živočišných produktech (ABP) a navrhuje budoucí novelizaci této právní normy (v platnosti od 1. května 2003). Norma stanoví hygienická pravidla pro manipulaci, zpracování, využití a likvidaci vedlejších živočišných produktů nevhodných pro lidskou spotřebu.

Laxní uplatňování klíčové legislativy o průmyslovém znečištění

V první zprávě o uplatňování směrnice z r. 1996 o integrované prevenci a kontrole znečišťování (IPPC) vyjadřuje Komise znepokojení nad pomalou realizací této klíčové části ekologické politiky EU. Směrnice má zajistit regulaci a omezení škodlivých emisí vypouštěných do ovzduší, vody a půdy z velkých provozů (z továren, elektráren, velkovýrobních farem atd.). Opožděné vydávání potřebných povolení v členských státech znamená, že zlepšení podmínek životního prostředí, které se předpokládá ve směrnici, může být ohroženo.

Propagace uniijných zemědělských výrobků mimo EU

Evropská komise schválila opatření týkající se informovanosti a propagace zemědělských výrobků EU v třetích zemích. Členské státy předložily Komisi k posouzení 25

propagačních a informačních programů. Poprvé se také zapojily nové členské státy. Patnáct přijatých programů se zaměřuje na USA, Kanadu, Japonsko, Rusko, Ukrajinu, Čínu a Švýcarsko a týká se vína, mléčných výrobků, masa, květin a ovocných šťáv.

TAKÍ SME BOLI NA PRAXI S LEONARDOM

Učiteľ Strednej poľnohospodárskej školy z Trnavy získal zvláštne ocenenie 55. sviatku hrozna v talianskom mestečku Vò

Druhý septembrový piatok začínal v meste Trnava zahrievaním stánkových zariadení na výrobu jarmočných špeciálov. Na opačnom konci Trnavy – nádvorí Strednej poľnohospodárskej školy sa zahrieval motor Fiat Ducato, ktorý stál na začiatku cesty, aby i na začiatku nového školského roka dopravil ešte „nezahriatu“ skupinu žiakov do talianskeho mestečka Vò Euganeo. Títo už po štvrtý krát v rámci Programu Leonardo da Vinci sa poberali absolvovať odbornú prax na agroturistické a vinohradnícko-vinárske farmy.

Po dorazení, privítacej večeri a nočnom výdatnom spánku v internáte I.S.I. „Duca degli Abruzzi“ sa skupina začala rozdeľovať po jednotlivých farmách provincie Padova.

Prvá dvojica žiakov zostala na pre nás už veľmi dobre známej agroturistickej farme „Il Pozzo“ v Piazzola sul Brenta. Po príchode nevybalila iba svoje batožiny, ale hneď i pracovné veci a hlavne nadobudnuté skúsenosti z agroturistického zamerania, pretože sa pobrala na práce spojené s prípravou objednanej svadobnej hostiny na farme. Cesta pokračovala ďalej do Vò, ktoré je známe už i čitateľom TH extra, ale pre nás na doposiaľ neznámu – novú agroturistickú farmu „Fattoria dell'Eremo“. Preložením dospejeme k názvu, že sa jedná o „Statok na pustatine“. Meno k jej položeniu veľmi výstižné, pretože sa nachádza osamelá, ale pritom hrdo sa týčiaca na jednom z kopcov Colli Euganei. Osamelosť „prischla“ i jednej zo študentiek, ktorá v rodine zostala sama a musela sa popasovať s problémami vyplývajúcimi z komunikácie v cudzom jazyku. Prívetivosť rodiny nás však zaujala natoľko, že sme sa rozhodli tu presunúť i ďalšie dve žiačky na druhú polovicu praxe. Spomínaná dvojica tým mala možnosť robiť prax na dvoch miestach. Ich prvým miestom bola naša tútorská agroturistická farma „Bacco e Arianna“, ktorej majiteľ pán Ernesto Calaon už po druhý krát zasadol na prezidentskú stoličku „Festa dell'Uva“ – sviatku hrozna. Keďže tento veľkolepý sviatok prebieha od druhej do tretej septembrovej nedele má pod svojim rúškom veľa kultúrnych podujatí. Snáď ani na jed-

nom sa pán prezident nedokázal zaobišť bez prítomnosti a pomoci našich žiakov. Charakterizoval ich, že sú nízke vekom a veľmi vysoké vzrastom (pozn. 16 rokov a 184 resp. 187 cm), ale ešte vyššie snahou a po určitom „oťukaní sa“ i schopnosťami.

Skupina mala i mužské zastúpenie, ktoré zakotvilo na vinohradnícko-vinárskej farme „Parco del Venda“. Atmosféra tejto farmy je typická talianska, nielen čo sa týka hluku pri komunikovaní, ale i vysokého pracovného nasadenia pri zbere hrozna a výrobe vína. Ruky a svaly dostávali záber, ale odhodlanie, humor a celodenný či už pracovný alebo oddychový pobyt s rodinou „di Carlo Toniolo“ dokázali vytvoriť nezabudnuteľné zážitky.

Tieto sa naskytli i šesťčlennej skupine v nedeľu 18. septembra 2005, kedy vyvrcholením celej „Festa dell'Uva“ bol popoludňajší sprievod alegorických vozov vytvorených vyslovene z bobúľ stolového hrozna. I keď obloha bola

Foto na rozlúčku s rodinou di Carlo Toniolo, vľavo Ing. Ján Piešťanský

„hrozná“, pretože lialo, bolo sa na čo pozerieť. Pohľadom na vozy sa môžete kochať tradíciami vínnej cesty, fantáziou a priam umeleckými výtvarmi, ktoré dokážu urobiť snáď iba ľudia spod Colli Euganei. Aby ich snaha nebola márna, v podvečer sa s napätím očakáva vyhodnotenie troch najlepších. Ostatní, ktorí nedosiahli medailové umiestnenie, im nezávidia. V tento podvečer sú odmenené i najlepšie vína D.O.C. vínnej cesty. Udeľuje sa i zvláštna prémia sviatku za významné aktivity, ktoré sú s ním spojené. Taktiež pred jej vyhlásením sa upútavajú pohľady na pódium a graduje zvedavosť, kto naň vystúpi. Bolo pre nás neopísateľne radostné, keď z úst moderátorky zaznel hlas: „*Professor Giovanni dell'Istituto Agrario di Trnava – Slovacchia*.“ Keďže v Taliansku majú problém s vyslovením vety: „*Ján Piešťanský z SPoŠ v Trnave*.“ riešili to vo svojom rodnom jazyku, pričom oznámili, že cena – zlatá plaketa 55. sviatku hrozna poputuje do Trnavy za mediálnu propagáciu, ktorú náš pedagogický dozor vykonal v posledných rokoch i vďaka TH extra. Ocenenie priamo pred radnicou obdržal od prezidenta sviatku p. E. Calaona a starostu mestečka Vò, ktorým je p. Giulio Martini. Ten prejavil i záujem prísť na pôdu mesta Trnava.

Ako hodnotil svoje ocenenie p. Piešťanský? „*Nie je to iba moje ocenenie. Podieľalo sa na ňom veľa osôb. Je to vedenie SPoŠ v Trnave, ktoré každoročne vypracováva žiadosti na poskytnutie grantu z Programu Leonardo da Vinci a pracovníci národnej agentúry programu poskytujúci cennú konzultenskú službu. Nemožno nespomenúť učiteľov praxe, ktorí pripravujú žiakov zvládnuť praktické úlohy i pre zahraničie – vyspelé poľ-*

Fattorio dell'Eremo – je architektonicky riešená ako typická agroturistická farma

nohospodárske krajiny Európskej únie. Taktiež sú to i samotní žiaci, ktorí svojou snahou a pracovným výkonom nám urobili dobré meno a sú žiadani i pre budúce obdobia. Veľký kus práce vykonáva partnerská škola I.S.I. Duca degli Abruzzi v Padove pri vyhľadávaní pracovísk pre žiakov a samotní farmári, ktorí u nich upevňujú zručnosti a často nahrádzajú rodinné prostredie. Zvláštne poďakovanie patrí periodikám TH extra, Rolníckym novinám a časopisu Vinič a víno, ktoré v doslovnom znení uverejňovali naše príspevky.“

Keďže sme výtlačky spomínaných periodík darovali našim partnerom, títo mali možnosť cestou slovenských médií poznať Trnavu a Slovensko vo svojej krajine.

Eudovít Škrabák
SPoŠ v Trnave

MIMOŘÁDNÝ ÚSPĚCH ŠKOLNÍHO STATKU PODĚBRADY (II)

Po úvodním pozdravu si dovoluujeme všem přátelům i ostatním čtenářům sdělit tuto – pro nás velice milou – událost. Školnímu statku Poděbrady se dne 14. 10. 2005 podařilo na výstavě skotu v Lysé nad Labem zvítězit a obsadit 1. místo ve stěžejní soutěžní kategorii. *(Tímto textem chci navázat na již uveřejněný článek v Zemědělské škole ze září 2000, kdy jsme obdobné vítězství oznamovali poprvé. Proto dovolte v názvu římskou číslici.)*

Účelové školní hospodářství

Školní statek Poděbrady plní již více než osm desítek let funkci účelového školního hospodářství při Střední země-

dělské škole v Poděbradech. Předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba a místo výukových praxí studentů školy. Hospodaří na 300 ha a pěstuje všechny zemědělské plodiny typické pro rovinaté Polabí. Živočišná výroba představuje chov skotu, chov prasat a chov koní přímo na statku. V areálu školy pak nachází zahradnictví a školní drobnochov ovcí, koz, králíků, slepic a holubů. Stěžejní je více než 200 členné stádo skotu chované v uzavřeném obratu stáda. Dojnice i následný odchov telat a jalovic je v moderním volném ustájení, stáje jsou vybaveny vzdušnými venkovními krmišti a samozřejmostí je dojírna, tandemová 2×3 od firmy Miele. Tímto způsobem chovu je poděbradský školní statek mezi ostatními ojedinělý a výjimečný, neboť všechny

ostatní školní statky ve Středočeském kraji obdobnou a pro úspěšný chov skotu nezbytnou technologii nevlastní.

Stádo 100 kusů dojníc na poděbradském školním statku je původní, vybudované pomocí francouzské a americké genetiky z původních mnohoplemenných kříženek. Dnes jsou na statku chována 4 čistokrevná plemena – dominantní holštýnské, české strakaté a dále z demonstračních účelů výuky také plemena jerseyké a ayrshirské. Užiteklost stáda dosáhla v kontrolním roce 2004–5 za celé stádo 8200 kg mléka za normovanou laktaci, u holštýnských plemenic se v následném kontrolním roce přiblíží a doufejme překročí hranici 9000 kg mléka. Z důvodu dobré reprodukce a nízké brakace je každoročně realizován prodej mnoha zapuštěných jalovic.

Účast na výstavách

Samotnou kapitolou je účast na výstavách skotu. První vystoupení na Chovatelském dnu v Žehuni v r. 1999 a získání třetího místa bylo obrovskou motivací. V r. 2000 to však bylo překonáno absolutním vítězstvím a získáním titulu šampionka výstavy. Od té doby jsme se pravidelně zúčastňovali všech akcí pořádaných Holdingem ČMPU a později společností Delta CZ.

Z regionálních výstav se staly prestižní ukázky genetického materiálu působícího v českých chovech po celé republice. A poděbradský školní statek nikdy neodešel s prázdnou.

V r. 2001 to byla vítězná kolekce jalovic, o rok později druhé místo v kategorii dojníc a v r. 2003 opět vítězná kolekce jalovic. Letošní první místo v kategorii dojníc již bylo zmíněno. Na tomto místě je nutno dodat, že každá z těchto akcí je doprovázena účastí studentů poděbradské střední zemědělské školy, kteří na těchto výstavách zvířata nejen předvádí, ale zabezpečují veškerý potřebný servis. To je ta nejlepší praxe do života, obrovská zkušenost a reklama školy.

Objektivní hodnocení

V dnešní nelehké době nemá zemědělství na různých ustláno a zemědělské školství už vůbec ne. Velká potřeba fyzické práce a nejnižší ohodnocení na žebříčku příjmů jej mezi absolventy základních škol řadí na nevyhledávané pozice. Školní statky jsou často svými zřizovateli označovány jako ztrátové, zaostalé a zejména v živočišné výrobě velice podprůměrné. Doufáme, že jejich příští hodnocení bude objektivnější a každý případný návštěvník se může na dnech otevřených dveří i mimo ně přesvědčit o kvalitě hospodaření daného subjektu. Naši absolventi se rozhodně nemají zač stydět, právě naopak.

Na závěr dovoluji poděkování všem příznivcům, bývalým i současným zaměstnancům a především dvojici mužů, kteří si již tyto řádky přečíst nemohou. Je to pak Ing. Jindřich Kratochvíl a doc. Ing. Zdeněk Miškovský, CSc.

Ing. Jan Kocmánek
ŠS Poděbrady

PODPORA TECHNICKÉHO VZDĚLÁNÍ

V letošním roce navštívili Vyšší odbornou školu a Střední odbornou školu technickou Litomyšl žáci ze šesti základních škol z okolí (Svitavy, Políčka, Choceň a Vysoké Mýto). Představení naší technické školy žákům devátých ročníků základních škol se podařilo díky zapůjčení autobusu firmou Karosa Vysoké Mýto na základě smlouvy o vzájemné spolupráci v programu IQ AUTO. Dále jsou dohodnuty návštěvy žáků základních škol z Litomyšle.

Tato setkání řešíme mimo plánované dny otevřených dveří, abychom se žákům mohli věnovat delší čas. Nejde totiž jen o prohlídku školy, ale v úvodu se snažíme žáky informovat o technických profesích ve strojírenství, automobilovém průmyslu, o jednotlivých firmách technického směru, se kterými škola navázala kontakt a kde máme představu o jejich úrovni. Zdá se, že jsou to první informace o skutečném stavu našeho hospodářství v této oblasti,

kteřá je velmi produktivní, zaznamenala výrazný vzestup, dosahuje vysoké technické úrovně. Ale stejně tak výrazně vzrostla i kultura práce a úroveň pracovních podmínek. Z přehledu uplatnění můžeme uvést, kde se naši absolventi nacházejí, nebo kde mají možnost práci nalézat.

Teprve potom následuje prohlídka školy, máme zájem představit velké množství učebních pomůcek, které nejsou ve škole pro okrasu. Pomůcky jsou vytvářeny učiteli a žáky, aby usnadnily novým zájemcům pochopit složité vazby a funkčnost jednotlivých mechanismů. Jsou vytvářeny ze skupin a detailů současných mobilních prostředků a dávají tedy možnost připravit žáky pro uplatnění u stávajících moderních prostředků. Výrazný skok pro naši školu znamená navázání spolupráce s firmou Škoda Auto Mladá Boleslav, neboť se dostáváme nejen k posledním modelům vozidel, ale máme určitý přístup i k technické dokumentaci, která

je veľmi dobre propracovaná a dáva bližšiu väzbu na provoz a údržbu. Zapůjčené skupiny vozidel nám potom umožní provádět vlastní praktická cvičení na nejmodernějších skupinách. Žáci si mohou učební pomůcky nejen prohlédnout, ale některé mohou uvést do pohybu. Mají možnost zeptat se na věci, které nás nenapadajú, byť v bezprostrednej blízkosti dění na škole, a tak vnímať i toľak potrebnú atmosféru, ktorá sa vytvorila, a na ktoré sa budú jistú měrou podílet i oni, pokud se pro studium na naší škole rozhodnou. Pozadu ve škole nezůstává ani výpočetní technika. Jednak technickou úrovň, ale především jejím využívaním ve výuce s výukovými programy v posledních verzích.

Další podpora z naší strany je ve spolupráci s předními výrobci mobilních prostředků, jejichž prostřednictvím se daří realizovat přednášky o jejich výrobcích (včetně reálného představení těchto výrobků v posledních skutečných provedeních) pro žáky a učitele naší školy. Jde o velmi reálné provázání výuky na škole s praktickým uplatněním. V posledním období na škole přednášeli a představili své výrobky firmy Mann Filter, VOLVO a MAN. V jednáních je přednáška se zástupci firmy New Holland a se zástupci firmy SKF, světově známého výrobce ložisek.

Ing. Milan Janecký
VOŠ a SOŠT Litomyšl

NEODRADILO ANI CHLADNÉ A DAŽDIVÉ POČASIE

ZO – Združenie technických a športových činností Kynologický klub pri Strednej poľnohospodárskej škole v Michalovciach usporiadal dňa 16. 10. 2005 skúškovú akciu: **Stupeň IPO-1, IPO-2, pre psovodov a ich psov.** Prihlásení boli štyria psovodi s Nemeckými ovčákmi. Skúšok sa môžu zúčastniť psy bez ohľadu na veľkosť, plemeno alebo preukaz pôvodu. Rozhodca ZSK pre výkon psov Igor Lengvarský skontroloval tetovanie psov podľa rodokmeňov a vydal pokyn pre priebeh skúšok v poradí stopa, poslušnosť a obrana.

Pre stupeň IPO-1 vypracovanie vlastnej stopy psovoda dlhšej 300 metrov s dvomi lomami, (cca 90 stupňov) s dvomi predmetmi psovoda, najmenej 20 minút stará. Čas k vypracovaniu bol 15 minút. Pre stupeň IPO-2 vypracovanie cudzej stopy najmenej 400 krokov dlhšej na 3 úsekoch, s dvomi lomami (cca 90°), dvomi predmetmi, najmenej 30 min. starej. Čas k vypracovaniu bol 15 minút. Hodnotí sa sledovanie stopy maximálne za 80 bodov, označenie predmetov 20 bodov (10 + 10). Celkom 100 bodov.

Počas **poslušnosti** sa hodnotí výkon psa pri cvikoch:

- ovládateľnosť bez vodidla za 20 bodov,
- odloženie v sede za pochodu za 10 bodov,
- odloženie v ľahu za pochodu s privolaním za 10 bodov,
- aport voľný za 10 bodov,
- aport skokom za 15 bodov,
- aport šplhom za 15 bodov,
- vysielanie vpred s odložením za 10 bodov,
- dlhodobé odloženie za 10 bodov.

Celkom za 100 bodov.

Pri **obrane a správaní** sa hodnotí:

- vyhľadanie figuranta za 5 bodov,
- vystavenie a vyštekávanie za 10 bodov,

- pokus o útek figuranta za 20 bodov,
- obrana psa pri strážení za 35 bodov,
- útok na psa z pohybu za 30 bodov.

Celkom za 100 bodov.

Hodnotenie predvádzaných výkonov sa vykonáva známami a bodmi. Znamka a k nej prislúchajúce body musia zodpovedať predvedeným cvikom. Pokiaľ pes v každom oddieli príslušného stupňa skúšky získa najmenej 70 % možných bodov, je skúška hodnotená ako splnená. Výsledné hodnotenie na základe dosiahnutých percent môže byť:

- výborné – najmenej 96 %,
- veľmi dobré 90–95 %,
- dobré 80–89 %,
- uspokojivé 70–79 %,
- nedostatočné – menej než 70 %.

Figurant Peter Holický svoju činnosť zodpovedne vykonával podľa pokynov rozhodcu. Psovodi Miloš Gotzman, Judita Kostovaľová, Štefan Visokai a Piotr Čurila sa pred rozhodcom a divákmi so svojimi miláčikmi snažili splniť jednotlivé disciplíny aj v nepriaznivých klimatických podmienkach, ale sukám Doly a Aza deň nevyšiel. Celkovo môžeme hodnotiť výkony súťažiacich dobre. Členovia kynologického krúžku pri SPOŠ v Michalovciach odmenili súťažiacich potleskom.

Záujem o výcvik psov u mládeže je potrebné vzbudzovať a vytvárať podmienky pre kladný vzťah k zvieratkám a k zmysluplnému tráveniu voľného času. Prajem všetkým členom kynologického krúžku a ich priateľom nadšenie pri upevňovaní a precvičovaní jednotlivých cvikov poslušnosti, stopovania a obrany so svojimi psíčkami.

Ing. Miroslav Prega
SPOŠ Michalovce

SOUTĚŽ O BRAMBOROVÝ KVĚT VYSOČINY 2005

V rámci konání 15. ročníku bramborářských dnů v Havlíčkově Brodě (20.–22. října 2005), které organizují Výzkumný ústav bramborářský v Havlíčkově Brodě a Ústřední bramborářský svaz České republiky, spolupřádala Střední odborná škola, Střední odborné učiliště zemědělské a technické a Učiliště v Humpolci již 4. ročník soutěže studentů zemědělských škol o Bramborový květ Vysočiny, a to na pracovišti v Havlíčkově Brodě. Soutěže ve znalostech a dovednostech v pěstování brambor se zúčastnily soutěžní dvojice šesti zemědělských škol: Březnice, Bystřice nad Pernštejnem, Poděbrady, Humpolec, Vyškov a Brandýs nad Labem.

Vlastní soutěži předcházela tradiční prohlídka laboratoří Výzkumného ústavu bramborářského v Havlíčkově Brodě, kde se studenti seznámili s možnostmi a způsoby pěstování a testování bramborové sadby pro množitelské plochy. Odpoledne studenti po krátkém slavnostním zahájení předsedou ÚBS ČR ing. Františkem Novákem, CSc., začali soutěžit.

Jako první je čekal test teoretických vědomostí složený ze 42 otázek, které se týkaly pěstování, biologie, mechanizace, ochrany rostlin a historie brambor. Po splnění teoretické části soutěže čekala studenty část praktická. Na pěti pracovištích plnili úkoly – stanovení varných typů předložených vzorků brambor, poznání 24 předložených

vzorků (choroby brambor, mechanizační části strojů a zařízení, plevel), poznávání strojů a zařízení používaných při pěstování brambor, mikroskopování škrobových zrn a zhotovení bramboráků z předložených brambor a ingrediencí dle vlastní fantazie a zvyklostí. Hodnotící komise to neměla vždy jednoduché.

V době, kdy studenti soutěžili, navštívil pedagogický doprovod firmy FRIT AGRO Nížkov a ZD Velká Losenice, kde si prohlédl provozy zabývající se zpracováním a skladováním brambor.

Následující den byli všichni účastníci soutěže přítomni na semináři o pěstování brambor, na jehož začátku bylo vyhlášení výsledků soutěže a předání finančních odměn a věcných cen nejúspěšnějším soutěžícím. Ceny předali ministr zemědělství ing. Petr Zgarba, ředitel VÚB ing. Bohumil Vokál, CSc., a předseda ÚBS ČR ing. František Novák, CSc. Na prvním místě se umístila Dana Hyrmanová ze SOŠ v Březnici, na druhém místě Roman Sklenka ze SZeŠ ve Vyškově a na třetím místě Aleš Pechar též ze SOŠ v Březnici. Poté se přítomní dozvěděli aktuální informace týkající se brambor tak, jak je prezentovali jednotliví řečníci.

Doufám, že soutěž byla přínosem pro studenty a že získané vědomosti a dovednosti uplatní i při maturitní zkoušce, která je letos čeká.

Ing. František Stiller
SOŠ, SOU a U Humpolec

VYNIKAJÍCÍ ÚSPĚCH BŘEZNICKÝCH STUDENTŮ

Ve dnech 20. a 21. 10. 2005 proběhly v Havlíčkově Brodě tradiční Bramborářské dny. Při této příležitosti uspořádal Ústřední bramborářský svaz a Výzkumný ústav bramborářský soutěž pro studenty oboru agropodnikání ve znalostech pěstování této komodity.

Naše škola se zúčastnila všech čtyř ročníků soutěže. Po prvních průměrných výsledcích jsme však byli v posledních dvou letech suverénně nejlepší. V loňském roce jsme obsadili 1. a 4. místo v jednotlivcích (Milan Kočí, Vlastimil Zobal studují teď již na ČZU). Cenu a blahopřání obdrželi

od tehdejšího ministra zemědělství Palase. Letos obsadila naše žákyně Hana Hyrmanová 1. místo a Aleš Pechar 3. místo. Ceny obdrželi od ministra zemědělství Zgarby před 400 odborníky z celé republiky. Jsme velice rádi, že vedle Brandýsa nad Labem, Poděbrad, Vyškova, Humpolce se neznámé a malé městečko Březnice dostalo do podvědomí všech bramborářských odborníků. Těšíme se na další ročník soutěže a i na to, že ceny našim žákům bude předávat stejný ministr zemědělství, který již bude vědět, že březnická škola vychovává dobré a schopné studenty.

Ing. Jiří Beran
VOŠ a SOŠ Březnice

DNI OTVORENÝCH DVERÍ

Tradične, ako každý rok na jeseň, sa konali v Združenej strednej škole záhradníckej Gustáva Čejku v Malinove dni otvorených dverí. Týždeň od 17. až do 21. októbra 2005 bol ukážkou kvetín, ovocia, zeleniny, aranžérskych prác a iných zaujímavostí z oblasti záhradníctva, žiaci stredných záhradníckych škôl si zmerali svoje sily v aranžovaní.

Súťaže

Jednotlivci súťažili v troch súťažných prácach – veniec k Pamiatke zosnulých – kvetinová šerpa pre triednu profesorku na stužkovú slávnosť – farebná jeseň (úprava kvetín do vázy). Súťažilo 15 žiakov z troch škôl. ZSSZ Malinovo zo študijného odboru (ŠO) a učebného odboru (UO) – 6 žiakov. Zo SPOPS Bernolákovo 6 žiakov a zo ZSSZ Kravany nad Dunajom 3 žiaci.

Na stupni víťazov sa umiestnili:

Veniec k Pamiatke zosnulých

1. Magda Takáčsová, ZSSZ G. Č. Malinovo, UO
2. Zuzana Polakovičová, ZSSZ G. Č. Malinovo, ŠO
3. Michal Záhalka, ZSSZ G. Č. Malinovo, UO

Kvetinová šerpa

1. Zuzana Polakovičová, ZSSZ G. Č. Malinovo, ŠO
2. Magda Takáčsová, ZSSZ G. Č. Malinovo, UO
3. Martin Zeman, ZSSZ G. Č. Malinovo, UO

Farebná jeseň

1. Zuzana Polakovičová, ZSSZ G. Č. Malinovo, ŠO
2. Magda Takáčsová, ZSSZ G. Č. Malinovo, UO
3. Petra Števíčková, ZSSZ G. Č. Malinovo, UO

Súťažná úloha pre skupiny bola **Svadba v exteriéri**.

Za 240 minút, 3–5 členné družstvo malo ukázať prehliadku svadobných aranžérskych prác: svadobnú kyticu a pierko pre ženícha, ozdobiť figurínu nevesty kvetinovými šperkami, naaranžovať svadobnú tabuľu a zhotoviť girlandu, alebo priestorové aranžmá. Túto úlohu riešili iba, žiaci zo ZSSZ G. Č. z Malinova.

1. miesto 3. UO – Bačkádyová Magdaléna, Bugárová Andrea, Zigová Alexandra, Mikóczyová Klaudia, Pavelková Andrea
2. miesto 1. UO – Šípošová Rozália, Ziembová Terka, Pavlíková Katarína, Mičová Jana, Valachovičová Monika

3. miesto 3. ŠO – Kovarovičová Eliška, Fúsková Veronika, Némethová Andrea

Žiaci ukázali svoje nadanie, zručnosti a taktiež zápal pre floristiku.

Súťaže v aranžovaní pre základné školy sa zúčastnilo 23 súťažiacich zo šiestich škôl: z Bratislavy Rusovci, ZŠ Školská – Veľký Biel, ZŠ Kolárova Svätý Jur, ZŠ Tajovského Senec, ZŠ Fándlyho Pezinok a tiež z východného Slovenska zo ZŠ Pov. Sv. Kríža zo Smížian. Súťažná téma: jesenná kytica – darček – jesenný venček. Môžeme konštatovať, že úroveň aranžovania žiakov zo ZŠ sa každý rok zvyšuje, čo je zásluhou i učiteliek, ktoré sa týmto žiakom venujú. Budeme veľmi radi, keď títo žiaci prídu študovať na naše záhradnícke školy. Všetky súťažné práce mohli obdivovať návštevníci počas trvania výstavy.

Prehliadka ovocia, drevín, histórie ...

Súčasťou výstavy bola aj prehliadka sortimentu ovocia a zeleniny. Na spestrenie boli pripravené i rôzne šaláty na ochutnávku, ako kapustový so smotanou, miešaný zeleninový, miešaný ovocný, šošovicový, iný kapustový, uhorkový. Ochutnávka pre návštevníkov výstavy bola milým spestrením. Tiež sprievodný program s praktickými ukážkami aranžovania bol veľmi kladne hodnotený. Zbierkový a kaktusový skleník bol sprístupnený návštevníkom. Boli tu prezentované rastliny, ktoré žiaci vypestovali. Pripravený bol i sortiment na predaj.

Expozície na výstave boli obohatené o sortiment drevín, kvetín, aranžérskych doplnkov, záhradníckych doplnkov a hnojív, ktoré nám dali alebo požičali firmy, s ktorými spolupracujeme. Všetko toto dopĺňovala malá záhradná mechanizácia, ktorú používajú žiaci na praxi. Kresliareň sadovníckej technickej projekcie bola vyzdobená modelmi a maturitnými prácami žiakov zo sadovníctva. Na nádvorí žiačky 4. ročníka ŠO predviedli ukážku výzdoby hrobov v rámci maturitnej práce.

V učebni bola prezentovaná história školy a úspechy žiakov na súťažiach. Tu si mohli návštevníci zalistovať v kronikách školy od r. 1923 až po súčasnosť. Výstava mala ohlas na verejnosti, pretože bola i medializovaná v STV a v rádiu Express.

Ing. Támová
vedúca SOP

HUBERTOVA JAZDA V SOUP ŠAĽA

V Strednom odbornom učilišti poľnohospodárskom v Šali sa dňa 26. 10. 2005 konala Hubertova jazda. Táto tradícia vznikla v roku 1975, keď sa v SOUP Šaľa otvoril nový odbor **chovateľ koní**.

Hubertovou jazdou sa ukončuje jazdecká sezóna na počesť sv. Huberta – patróna poľovníkov a jazdcov. Pre žiakov 3. ročníka je to zároveň aj jazda zručnosti – súťaž odbornej zručnosti žiakov tohto učebného odboru. Jej organizátorom bol hlavný majster Jozef Rosival spolu s ostatnými majstrami odbornej výchovy. Počasie nám prialo. Pri slávnostnom nástupe majster odbornej výchovy Bc. Roman Mladý prečítal regule súťaže a potom sa 27 koní a jazdcov vydalo smerom k Váhu, kde ich čakali prekážky. Líškou bola Ing. Zuzana Magdinová. Jazdu spestrili pády, našťastie nedošlo k úrazom. Líšku našiel Pavel Schavel, žiak 3. E triedy na koni Tiffany. Cenu o najkrajšie upraveného koňa a jazdca získala Dominika Grigláková, žiačka 3. E triedy.

Kone aj žiaci boli dobre pripravení. V koči povozili aj riaditeľku SOUP Ing. Magdalénu Birnšteínovú, ktorá potom víťazovi odovzdala putovný pohár. Nálada bola výborná, žiaci dokázali, že sú po odbornej stránke dobre pripravení. Hubertovou jazdou sa končila jazdecká sezóna roka 2005 a všetci žiaci a pedagógovia sa už tešia na budúcoročnú „Hubertku“.

Mgr. Marta Olveczká
SOUP Šaľa

JAKÁ JE SOUČASNÁ LESNICKÁ ŠKOLA V TRUTNOVĚ

Pan Ing. Eugen Král mě tak trochu vyprovokoval k napsání tohoto článku. Jistě se za má úvodní slova neurazí. Závěrem svého článku „150 let lesnické školy Trutnov“ v říjnovém čísle popřál škole i studentům krátce řečeno všechno pěkné. Chci mu za jeho přání poděkovat a ujistit ho, že škola pokračuje a vede si dobře, což vysvětlím v další části článku.

Střední lesnická škola a Vyšší odborná škola lesnická, jak se nyní škola nazývá, má dva typy studia. Střední zakončené maturitou a vyšší odborné zakončené absolutoriem s právem udělovat titul diplomovaný specialista, jehož označení za jménem je DiS. V příštím roce již Vyšší odborná škola lesnická oslaví 10 let od svého vzniku. Její absolventi nacházejí uplatnění v orgánech státní správy, např. na České inspekci životního prostředí, na referátech životního prostředí měst a obcí, ve správách chráněných krajinných oblastí a národních parků nebo začínají pracovat jako adjunkti u lesních subjektů, nejvíce pak u Lesy ČR, kde se po několika letech stávají revírníky. Pracují i ve výzkumu, a to především na pobočkách Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů i na Výzkumném ústavu lesního hospodářství a myslivosti. Absolventi vyšší odborné školy nezapomínají na svoji školu, a tím se rozvíjí další spolupráce s těmito institucemi.

Ale dost o Vyšší odborné škole lesnické. Základem lesnického vzdělání je Střední škola lesnická. Její absolventi odcházejí do praxe jen z části. Větší část studentů odchází na vysoké školy lesnické, na přírodovědně zaměřené vysoké školy a právě i na Vyšší odbornou školu lesnickou. A tak by bez lesnických základů nebylo ani kvalitních lesnických DiS ani inženýrů. Tím se nechci dotknout těch, kteří na vysokou školu lesnickou šli přes jiné střední školy.

Nyní je nutné se zmínit i o slavném výročí, které škola jako celek slavila. Je to 150 let od jejího vzniku a 60 let nepřetržitého působení v Trutnově. Oslavy výročí probíhaly 14. a 15. října 2005. V pátek 14. října se oslav účastnili pozvaní hosté, mezi nimiž byla Ing. Eva Stehlíková vedoucí odboru školství Královéhradeckého kraje, Ing. Zdeněk Kraus člen zastupitelstva krajského úřadu Královéhradeckého kraje a Dr. Vladimír Krieg z ministerstva školství.

Oslav se dále zúčastnily delegace z ostatních středních lesnických škol v České republice a zástupci z vysokých lesnických škol z Prahy a Brna. Ze zahraničí přijala pozvání ze Slovenska lesnická škola v Banské Štiavnici, ze Slovinska lesnická škola v Postojné a z Rakouska lesnická škola v Brucku. Dále se oslav účastnili zástupci různých lesnických subjektů.

Po slavnostním zahájení a projevu ředitele školy a vystoupení jednotlivých delegací se všichni účastníci odebrali na školní polesí, kde k významnému výročí školy každý z účastníků zasadil lípu. Večer pak probíhalo neformální setkání účastníků, na kterém se hovořilo o dosažených výsledcích školy ve vzdělávání nové lesnické generace, ale i o budoucnosti a perspektivách dalšího rozvoje školy. Se zahraničními delegacemi se hovořilo o další vzájemné spolupráci.

Sobota 15. října probíhala ve znamení setkání absolventů od r. 1945 do r. 2005. Tato část oslav byla nazvána „Lesnická pouť“. Pro absolventy byla ve školních prostorách připravena výstava historických i současných pomůcek, moderní výpočetní techniky a práce studentů. Účastníci se zájmem sledovali videozáznamy o činnosti školy, ale především z expedic a odborných exkurzí do Švédska, Kanady, Slovinska, Francie, Rumunska, Nepálu, Bulharska, Turecka a dalších zemí, které se uskutečnily v rámci vyučování. Všichni měli možnost si ve třídách společně posedět a pohovořit. V prostorách školy byly i stánky s prodejem loveckých potřeb a drobných předmětů.

Úderem dvanácté hodiny vyšel od budovy školy slavnostní průvod absolventů seřazených podle jednotlivých roční-

ků. Průvod procházel částí městského parku a za budovou školy, kde byla připravena tribuna, se účastníci zastavovali. Slavnost zahájili trubači slavnostní fanfárou na lesní rohy. Po projevu ředitele školy se předávání pamětních listů a medailí absolventům ujali studenti maturitního ročníku.

Po skončení oficiální části si absolventi zavzpomínali na svá studia při občerstvení a hudbě. Tím skončily oslavy a „Lesnická pouť“ k 60. výročí školy.

Lesu zdar!

Dr. Vladimír Černík
SLŠ a VOŠ lesnická Trutnov

85 LET RYBÁŘSKÉHO ŠKOLSTVÍ V ČECHÁCH

Asi nebude nutné zdůrazňovat, že rybářská škola se může nacházet jedině v největší rybniční pánvi, kterou jsou jižní Čechy. Po vstupu do Evropské unie mnohdy hledáme, čím bychom se mohli přiblížit. Často však zapomínáme na to, čím většinu zemí předčíme. A je to především oblast sladkovodního rybářství. Nenajdeme totiž jinou zemi, kde by rybářské odborné školství bylo vybudováno tak komplexně.

Trochu historie

Česká republika má v současné době pro přípravu dělnických povolání Střední odborné učiliště v Třeboni, které vzniklo v padesátých letech, Střední rybářskou školu ve Vodňanech, jejíž vznik se datuje do r. 1920, a konečně Rybářskou specializaci na Mendelově zemědělské a lesnické

univerzitě v Brně, která v uplynulém roce oslavila 55 let svého trvání. Kromě toho byla naše škola od r. 1996 rozšířena o příbuzný obor, ale na vyšším stupni vzdělání – o Vyšší odbornou školu vodního hospodářství a ekologie.

Z uvedeného vyplývá, že vše začalo v r. 1920, tedy před 85 roky ve Vodňanech. Není to sice nijak kulaté výročí, nicméně patří na něj vzpomenout. Vždyť tato stále jediná monotypní škola v České republice, ale i v bývalém Československu, a dnes můžeme říci že v rámci celé Evropské unie, odchovala celkem na různých úrovních 2 612 absolventů rybářské školy. Z toho bylo celkem 31 děvčat a 49 cizích státních příslušníků. Vodňanskou rybářskou školou prošli všechny nejvýznamnější osobnosti českého rybářství od poloviny minulého století.

Rybářské školství dnes a naše škola

Nevím, zda jsme natolik neskromným národem, že nám tato priorita nestačí. Jak vyplývá z oficiálních informací, usilujeme o další prvenství. Budeme mít v České republice odborná učiliště s oborem Rybář dokonce dvě. Jedno v Čechách, druhé na Moravě? I když se vám to bude zdát neuvěřitelné, Jára Cimrman je stále mezi námi. Vzniká zde další z vulkánů, který zasype sám sebe. Bohužel krajské řízení škol včetně škol s nadregionální působností vede ke krátkozrakým a populistickým návrhům zakládat obory v dalších krajích. Jaký ale může být důsledek, když v oboru, v němž stávající produkce absolventů odpovídá celorepublikové potřebě, vznikne v dalším regionu další škola. Vážně ohrozí další existenci školy tradiční a po několika letech zjistí, že o jejich absolventy nikdo nestojí, neboť nemají potřebnou odbornou úroveň. Možná budu nařknut, jak si mohu dovolit toto hodnotit. Nevím, snad určité právo mám, a to nejen proto, že mi právě minulo těch „nezbytných šedesát“. Pracoval jsem plných 20 let na různých úrovních v provozu a stále spolupracuji v určitých poradních orgánech v rámci Rybářského sdružení České republiky a mám tak potřebný rozhled o potřebách pracovních i daného oboru.

Vizitkou každé instituce není však jen slavná minulost, ale také současná úroveň a další předpokládaný rozvoj a perspektivy. A o škole to platí snad ještě víc. Jsem přesvědčen, že i zde snese Střední rybářská škola ve Vodňanech přísná měřítka. Postupné rekonstrukce stavebních prvků, vybavenost školy – jak z pohledu materiálního (nábytek vlastní školy, domova mládeže i školní jídelny snesou přísná měřítka Evropské unie), tak i vybavení učeben učebními pomůckami (počítače, dataprojektory a ostatní projekční technika vizuální i audio). Rozhodující složkou je personální složení pedagogického sboru, který dosahuje vysoké

odborné úrovně a zároveň se neustále zdokonaluje ve zvládnutí nových technických možností, které i do naší školy výrazně pronikají. Úroveň provozních pracovníků snad nejvíce potvrzují velmi pozitivní reakce a hodnocení hostů Prázdninového penzionu Zátíší, ve který se každoročně o hlavních prázdninách proměňuje náš domov mládeže. (Ze všech těch superlativů snad nejvíce vynikají pochvaly na kvalitu předkládaných jídel, ale také přívětivé jednání pracovníků naší školní jídelny. Objektivní vizitku si můžeme udělat i z vyjádření mnoha zahraničních návštěv, které si každoročně přijde tuto ojedinělou školu prohlédnout.)

Vedení snad většiny škol považuje dotace na provoz a další rozvoj škol za nedostatečný. V případě rybářské školy to je právě vedlejší hospodářská činnost (dnes správně „doplňková činnost“), díky níž se daří vedení školy získávat nezbytný podíl finančních prostředků na nadstandardní úroveň vybavení. Jistě i nám by se líbilo koncem každého června si dát rozchod s tím, že se sejdem na konci srpna.

Zainteresovaní pracovníci naší školy si již přivykli, že posledních 15 roků je o prázdninách ve škole a v domově mládeže mnohdy větší rušno, než v průběhu školního roku. Odměnou je pro nás uspokojení z nákupu vybavení, která bychom bez této doplňkové činnosti nemohli v takovém rozsahu dovolit.

Chloubou školy je už po léta Školní pokusnictví. Tomuto objektu vděčíme, že toto ojedinělé zařízení přináší škole nejen finanční přínos, ale je také vizitkou, že i v provozních podmínkách lze vytvářet příjemné pracovní a životní prostředí.

Významnou činností doplňkové činnosti, tentokrát odborných učitelů jsou specializované kurzy pro činovníky místních organizací Českého rybářského svazu. I zde kromě přímého finančního přínosu působí na frekventanty kurzů příznivá atmosféra školy, o níž pak ve svých organizacích informují potenciální zájemce o studium v našem oboru. Potěšitelné je, že zájem o studium naší školy, a to nejen střední, ale i vyšší neustává. Samozřejmě, že jako významnější považujeme to, že všichni absolventi těchto našich škol, pokud mají zájem ve svém oboru pracovat, uplatnění vždy najdou. Produkovat nezaměstnané by jistě depresivně působilo na všechny členy pedagogického sboru. Více než polovina absolventů pokračuje ve studiu na některých z vysokých škol.

Možná to vyzní trochu neskromně, když uvedu, že Střední rybářská škola dosud vydala deset odborných učebnic, které na základě objednávky zasílá na dobírku ostatním zájemcům a podle níž se učí na dalších několika středních,

ale i vysokých školách. Učitelé Vyšší odborné školy vodního hospodářství a ekologie napsali rovněž zhruba desítku učebních textů, mnohé z nich už také překročily hranici naší školy (podrobnější údaje si můžete zjistit na našich níže uvedených webových stránkách).

Současným rysem českého školství se v poslední době stala tzv. optimalizace, která znamená mnohdy nesmyslné slučování škol ve velké celky. Do současné doby se podařilo vedení školy ubránit se těmto snahám jakési „gigantománie“, jejíž důsledky známe ze zahraničí. Asi bude nutné, aby si odpovědní pracovníci uvědomili, že ekonomika je jedním z hledisek, které při výchově nových generací musíme mít na mysli. Stále považuji za prioritu individuální přístup k problémům jedinců. Nedovedu si představit, že tento citlivý přístup je možný i ve školách s několika tisíci studenty. V době narůstajících negativních společenských jevů si to nedovolím považovat za druhotné hledisko. Za úvahu by možná stálo, zda snížení administrativního aparátu u našich zřizovatelů by kromě přímých úspor mzdových prostředků (možná vyšších než při slučování škol), nepřineslo ještě další nepřímé úspory v podobě nižšího zatěžování aparátu škol neproduktivními činnostmi.

A tak mi dovolu, abych na závěr pozval na „Den otevřených dveří“ 6. května 2006 k prohlídce školy, a popřál škole, jejím pracovníkům a studentům hodně dalších úspěchů ve prospěch českého rybářství a vodního hospodářství. A pokud by chtěl o naší škole získat bližší informace, dovoluji si odkázat na: www.srs-vodnany.cz

S pozdravem Petrův zdar

Ing. Miroslav Merten
ředitel školy

80. VÝROČÍ ODBORNÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ŠKOLSTVÍ

ve Valašských Kloboukách

První krok k založení školy byl učiněn v r. 1908 na schůzi delegátů při oslavě desetiletého trvání zemědělské rady. Stavba školní budovy byla zahájena v r. 1923 a již 3. listopadu 1925 se v ní začalo vyučovat (výuka probíhala od listopadu do dubna). Název měla Zemská zimní hospodářská škola a v krátké době získala velmi dobré jméno. Prvním ředitelem byl Josef Sklenář, diplomovaný agronom. Po deseti letech vznikla vlastní škola knihovna s 1715 svazky, učební pomůcky, školní zařízení, kabinety, dílny a objekty pro praktickou výuku. Celková výměra školního hospodářství byla 14,42 ha.

Vývoj školy

V r. 1942 byl změněn název školy na Státní zimní odbornou hospodářskou školu a jako už od počátku poskytovala mladým rolníkům teoretické a praktické vědomosti. V polovině čtyřicátých let byla náplň výuky rozšířena o obor chovatel ovcí a údajně škola dostala název Dvouletá výběrová zootechnická škola. I po osvobození republiky v květnu 1945 pokračovala ve výuce v oborech rolník a chovatel ovcí.

Se začátkem socializace vesnice bylo zemědělské školství reorganizováno. Po r. 1950 vznikala střediska pracujícího dorostu s celoročním provozem, která se stala základem pro pozdější učňovské zemědělské školy a zemědělská odborná učiliště. Zemědělská škola ve Valašských Kloboukách dostala název Středisko pracujícího dorostu (1953), vyučovalo se oborům kovář, kolář a podkovář, ale během krátké doby je vystřídal obor pěstitel, chovatel a opravář zemědělských strojů. Úkolem byla příprava mladých pracovníků pro statky a na Valašsku vznikající zemědělská družstva. Tehdejšímu vedení školy se podařilo prosadit stavbu nových dílen, které byly později předány strojně traktorové stanici. Sloužily k výuce učňů i provozu STS a později státního statku. V r. 1958 byla ve všech prostorách učiliště uspořádána první okresní zemědělská výstava.

Nosným oborem v 60.–70. letech byl opravář zemědělských strojů a později další – traktorista mechanizátor a zemědělský mechanizátor. Žáci přicházeli z okresů Zlín, Vsetín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Hodonín. Tradičně dobrá byla spolupráce s okolními zemědělskými závody včetně výpomoci i ve vzdálenějších chmelařských a bramborářských oblastech. Byla vyvíjena značná kulturní a sportovní činnost, učiliště bylo několikrát pořadatelem různých rezortních soutěží škol.

Z důvodu malé kapacity ubytování a nedostatku učeben se v letech 1965–1967 podařilo vedení školy zařídit postavení nového domova mládeže, sálu – nynější tělocvičny a provést rekonstrukci školní budovy. Kapacita školy pro vyšší počty žáků byla přesto v dalších letech pro teorii i praxi nedostačující. V r. 1982 se uvedla do provozu nová hala odborného výcviku a v dalších letech tři nové učebny pro teorii. Dobrá práce pedagogického kolektivu měla svoji odezvu i v kvalitě absolventů. Celá řada z nich byla zručnými odborníky a mnozí si zvyšovali kvalifikaci dalším maturitním studiem a studiem na vysoké škole zemědělské.

V nových podmínkách

V 90. letech, ve zcela jiných podmínkách, byly zavedeny nové obory se žadáním univerzálnějším spektrem přípravy. Byly to obory opravárenské, zemědělské, službové a administrativní včetně nástavbového maturitního studia. Při Středním odborném učilišti bylo zřízeno také Učiliště s šesti učebními obory. Díky tehdejšímu zřizovateli MZe ČR, díky IVV MZe ČR i značnému úsilí vedení školy se podařilo vybudovat, opravit, zrekonstruovat a postupně vybavovat všechny objekty školy.

Významnou akcí bylo zakoupení dílen bývalého statku a následná rekonstrukce na moderní stanici technické

kontroly motorových vozidel a pracoviště měření emisí naftových motorů. Velmi dobře se osvědčila příprava žáků v oboru kuchař-číšník pro pohostinství v provozu cvičné kuchyně, kde se provádí základní výuka základů vaření před nástupem do provozů smluvních pracovišť na podnikách. Žáci všech oborů provádí část odborného výcviku produktivní činností na smluvních pracovištích podniků včetně finančního ohodnocení.

Naše SOU spolupracuje s dalšími organizacemi, zejména při zabezpečování akcí v rámci škol nebo města po materiálně technické a organizační stránce, např. ekologická olympiáda žáků středních škol spolu s Gymnáziem a Kosenkou, vystoupení dechových hudeb, stáže studentů z Francie, Valašského kumštování, Mikulášského jarmeku a dalších. Významným a nyní již tradičním se stal učňovský ples. Nelze zapomenout na dobrou spolupráci s družební Združenou střednou školou poľnohospodárskou Pruské ve Slovenské republice, zejména reciproční sportovní a branné dny pro žáky a dospělé, zájezdy a kulturní akce. V období hlavních prázdnin umožňujeme zaměstnancům ve školství a dalším zájemcům poznávání zdejšího hezkého prostředí a krajiny v rámci turistického rozvoje.

V současné době se připravujeme na sloučení obou učilišť ve městě do jednoho Středního odborného učiliště od 1. ledna 2006.

A jaký je pohled do budoucnosti? Podaří-li se sladit pedagogicko-výchovnou a organizační činnost učiliště s požadovanými kvalitami, udržet a posílit jeho tradiční úlohu v regionu ve spolupráci s novým zřizovatelem, Zlínským krajem, Úřadem práce, Městským úřadem a dalšími institucemi a školami, pak se jistě shodneme s přáním žáků, rodičů, zaměstnavatelských firem a podnikatelů v zajištění odborného vzdělávání mládeže i dospělých v řadě profesí. V závěru třeba poděkovat všem pracovníkům učiliště, přátelům školy a příznivcům z uvedených i ostatních institucí, kteří se o pozitivní rozvoj učiliště zasloužili.

PaedDr. Rudolf Zabil
SOU Valašské Klobouky

Uplyne 95 let od narození a 20 let od úmrtí

JOSEF PEIKER

pedagog a jahodář

Listujeme-li dějinami zemědělského školství, nelze opomenout jméno Josefa Peikera.

Pochází z proslulé zahradnické rodiny z Kostelce nad Orlicí. Narodil se však 26. 12. 1910 v Sand Andra-Wurden v Rakousku, kde tehdy jeho rodiče působili. Otec tu pracoval jako správce zámecké zahrady v Altenbergu, a když pak byl r. 1914 odvelen jako voják do 1. světové války, vrátil se Josef Peiker s matkou a bratrem zpět do Čech. Zde vyšel obecnou školu, nižší reálku, odkud po jejím absolutoriu r. 1925 odešel do učení do zámeckého zahradnictví hrabat Kinských (vedl jeho otec od r. 1919). Po vyučení studoval Vyšší zahradnickou školu v Mělníku, poté Vysokou školu zemědělského a lesního inženýrství v Praze, na níž r. 1931 složil první a r. 1933 druhou státní zkoušku. Posléze byl povolán k výkonu prezenční vojenské služby.

Po návratu r. 1934 pracoval na Slovensku, a to nejprve na vinařské škole v Modré a pak na rolnických školách v Sabinově a Malinově. V období 1936–1937 studoval Pedagogický seminář v Praze, krátce působil ve výzkumném ústavu v Průhonicích.

Svoji učitelskou dráhu započal v r. 1937 jako učitel-ovocnář na zahradnické škole v Brně-Bohunicích. Již od prvopočátku ji spojoval s poradenskou a výzkumnickou činností. Přitom ještě studoval Vysokou školu zemědělskou v Brně, kde r. 1946 získal doktorát zemědělských věd a současně v letech 1945–1948 Přírodovědeckou fakultu Masarykovy univerzity. Není proto divu, že byl r. 1949 pověřen správou nově se zakládající zahradnické školy v Zábřehu na Moravě. Zde řídil úspěšně nejen školu, ale i vysoce prosperující školní hospodářství. Nadále však tíhl k brněnské zahradnické škole, a tak se r. 1952 stal opět jejím učitelem, kde zůstal až do svého odchodu do důchodu v r. 1973. I poté na školu nezapomněl a pomáhal tu řadu let svými radami a zkušenostmi.

Hledíme-li na pedagogickou činnost Dr. Ing. Peikera, musíme zdůraznit, že se plně zařadil mezi naše přední středoškolské učitele. Výrazně k tomu přispělo i to, že

předtím plně poznal zahradnickou praxi, prošel potřebnými profesemi a umně spojil teorii s praxí. Vychoval celé generace zahradnických odborníků a navíc i učitelů zahradnických předmětů, neboť dlouhou dobu působil i jako učitel Pedagogického semináře v Brně. S učitelskou praxí Josefa Peikera je spjata i skutečnost, že pro výuku využíval i své autorsky vyrobené učební pomůcky např. diagramy a diapozitivy. Nezapomínal ani na učební texty, učebnice a publikace, kterých byl buď sám autorem nebo spoluautorem.

Josef Peiker psal i četné recenze, překládal z ruštiny a němčiny, podílel se na publikační činnosti v řadě odborných a vědeckých časopisech jako kupř. Věstník ČAZ a ČSAZV, Zahradnické listy, Ovocnické listy, Ovocnické rozhledy, Ovocnické noviny, Ovocnictví a zahradnictví, Rádce zahrádkářů, Živa, Ovocinář a vinohradník, Zahrádkář a chovatel. Jeho jméno je spjata i s činností Zemského ovocnického spolku, Ovocnické jednoty, České akademie zemědělské atd. Stopy práce Josefa Peikera vidíme i při organizaci mnohých celostátních ovocnických výstav, zejména pak v Olomouci. Připravoval i relace do rozhlasu.

Největších úspěchů v mimoškolní činnosti dosáhl Josef Peiker v jahodářství. Zájem o tuto plodinu ho provázel celým životem. Na školních pozemcích úspěšně prováděl výzkum jahodníku srovnávacími pokusy našich a zahraničních odrůd. Jeho iniciativou vznikla r. 1949 nová odrůda jahod Zábřežanka. Dlouhá léta šlechtil ze semene naše stáleplodící neodnožovací odrůdy, zkoušel účinnost stimulatorů u jahodníku atd.

Za svoji více než čtyřicetiletou pedagogickou práci, rozsáhlou mimovyučovací a mimoškolní činnost obdržel řadu ocenění zejména od ovocnářských a zahradnických svazů. Zemřel 13. 10. 1985.

Z Peikerova díla vytěžilo jak zahradnické školství, tak i zahradnická věda. Zvláště obohatil jahodářství a ochranu rostlin. Z jeho práce lze vidět nejen hluboké odborné znalosti a zkušenosti, ale i nejedna životní moudrost.

Ing. Jiří Ptáček
SOŠZa, SOU Rajhrad, pracoviště Brno

PROSTĚJOVSKÉ TOVÁRNY NA STROJE

Wichterle a Kovařík a.s., Prostějov, Morava

WICHTERLE

Historie této, později největší, české firmy na výrobu hospodářských strojů byla velmi členitá a dynamická. Podnikavý prostějovský měšťan František Wichterle, se narodil v roce 1840.

Jako bývalý solicitor u notáře Einaigla, spolumajitel a vedoucí plynárny, kterou se svými švagry Adolfem a Janem Procházkovými v roce 1871 koupili v dražbě, správně odhadl situaci. Využil poptávky po zemědělských strojích a na dvoře plynárny postavil malou dílnu, ve které s několika dělníky začal v roce 1878 opravovat a vyrábět jednoduché stroje pro rolnická hospodářství pod firmou Wichterle a Procházka.

Tak vznikl jeden z nejstarších strojních závodů pro stavbu hospodářských strojů na Moravě. Výroba s úspěchem prosperovala. František Wichterle se vzdal vedení plynárny, odloučil se od ní, postupně přikoupil pozemky, které s plynárnou sousedily a od 1. ledna 1880 se stal samostatným majitelem firmy František Wichterle.

V roce 1882 začal se stavbou továrního objektu, v němž koncem roku 1883 postavil slévárnu. V roce 1885 v blízkosti jeho továrny, na protější straně silnice z Prostějova do Vrahovic, vznikla nová továrna – rovněž na opravy a výrobu hospodářských strojů – Zaoral a spol. Zaoral byl předtím mistrem a jeho společníci Lazar a Dostál dělníky ve Wichterlově továrně. Oba společníci se však se Zaoralem brzy rozešli. Jejich místo převzal tichý společník Arnošt Zajíček, syn tehdejšího německého starosty města Prostějova.

V roce 1886 se továrna Zaoral a spol. dostala do finančních nesnází. Těsně před jejím krachem se však podařilo Zajíčkovu advokátu ji prodat dvěma nezkušeným hanáckým rolníkům Běhalovi a Kuželovi, kteří ji vedli pod firmou První českomoravská rolnická továrna na hospodářské stroje se slévárnou v Prostějově, Jan Běhal a Josef Kužela. Její chod však udrželi jen 8 měsíců. V únoru roku 1887 byli nuceni zastavit platy zaměstnancům a jejich továrna byla prodaná v exekuční dražbě Zajíčkovu švagrovi Biberlemu. Tak se dostala zpět do Zajíčkovy rodiny. Oba rolníci přišli na mizinu, ztratili svoje grunty i s pozemky. Ani tentokrát však běh továrny neobstál v konkurenci.

V září roku 1888 ji i se slévárnou koupil František Wichterle za 29 500 zlatých (za 18 500 zl. budovy a pozemky a za 11 000 zl. inventář). Postupně ji dalšími přístavbami rozšiřoval. Tak vznikla továrna, která byla v obchodním rejstříku již v roce 1884 zapsána pod názvem První Prostějovská továrna na hospodářské stroje a motory, slévárna na kov a železo František Wichterle. K zapracování svých zaměstnanců si zajistil potřebné odborné, provozní a obchodní pracovní síly z míst, kde již strojírenský průmysl byl zaveden.

Od výroby jednoduchého náradí, řezaček a šrotovníků s ručním pohonem, studničních i hnojůvkových pump, ručních mlýnků a lisů na vinné hrozny a ovoce se postupně přešlo na výrobu ručních i žentourových mlátiček bez čištění zrna i s čisticím zařízením, dále na výrobu třídičů zrna, fukarů, drhlíků na kukuřici, žentourů zabudovaných napevno i převozných, parních kotlů a lokomobil. Byly vyráběny i další druhy strojů, které se v té době v zemědělství

F. Wichterle **v Prostějově**

— na Moravě. —

Prostřední motory a lokomobily

parní, benzinové, naftové a plynové.

Výrobky jen prvního řádu se zárukou!

Osvědčené patentní mlátičky s přimontovaným lisem na slámu a nejnovější mlátičky s patent. jednodílným vytrásadlem.

Pozoruhodné novinky ve všech průmyslových státech patenty chráněné.

Hospodářské stroje všeho druhu

! Výhradní zastupitelství a prodej světově známých prvotřídních motorových pluhů firmy STOCK, Berlin. !

používaly. Byly to např. transmisní součásti, spojky, čelní i kuželová ozubená kola, nástěnné výtahy, později zařízení pro jatky, výroba stavební litiny, patentovaná kuličková ložiska, aj.

Výroba odlitků se rozšiřovala a po koupi dalších budov v objektu roku 1890 byla postavena na tehdejší dobu dobře vybavená slévárna. V továrně v tom roce již pracovalo na 250 dělníků. Původní Zaoralovu slévárnu a svoji (postavenou v roce 1883) František Wichterle zrušil. Nová slévárna měla dvě kopulové pece a kelímkovou šachtovou pec, oddělení pro těžké, střední a lehké odlitky. V části pro těžké a střední odlitky byla vybavena dvěma mostovými jeřáby na společné jeřábové dráze. S postupně doplňovanými přístavbami a vybavením sloužila tato továrna svému účelu až do 14. října 1963, celkem 73 let! František Wichterle zemřel v roce 1891 ve věku 51 let.

Po jeho úmrtí převzali továrnu jeho synové Lambert a Karel. I oni v rozšiřování továrny pokračovali, takže továrna měla zanedlouho přes 1000 dělníků. V roce 1900 koupili od společníků Přehnála a Chýleho (zeťů Josefa Majárka, bývalého dílovedoucího továrny Františka Wichterleho) parní pilu, která se nacházela v sousedství objektu továrny. Koncem I. světové války koupili sirkárnu firmy M. a T. Ries, která patřila koncernu Solo. Ta byla upravena na tovární požární depozit a několik bytů pro zaměstnance.

Firma měla po celém území bývalého Rakouska-Uherska i v zahraničí rozvětvenou síť prodejních zástupců, pracujících na provizi. Zejména v bývalém carském Rusku a v bal-

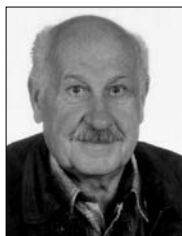

kánských státech založila zastoupení svých filiálek. Vývoz se proto neomezoval jen na rakousko-uherskou oblast. Firma vyvážela prakticky do všech států Evropy i Asie, Albánie, Bulharska, Francie, Holandska, Itálie, Maďarska, Polska, Rumunska a Jugoslávie.

Začátkem devadesátých let devatenáctého století tkalcovské řemeslo, do té doby hlavní zdroj příjmů prostějovských obyvatel, pozvolna odumíralo a bylo nahrazeno řemeslem krejčovským a strojní výrobou. Vyhledky měla zejména strojírenská výroba. Tak se i bratři Ing. František a Ing. Josef Kovaříkovi, jejichž rodiče byli tkalci zaměstnaní česáním barchetu a kalmuku u několika německých výrobců tohoto zboží, rozhodli pro zemědělské strojírenství. V roce 1894 zřídil v blízkosti Wichterlovy továrny mladší z bratrů Ing. Josef Kovařík, výrobu potažních pluhů a dalšího nářadí na přípravu a zpracování půdy, obdobného sortimentu, který vyráběla i továrna Františka Wichterleho.

- pokračování -

Ing. Petr Novák, CSc.
MZe ČR

Dne 19. září zemřel ve věku nedožitých 80 let pan **Ing. František Burda**, dlouholetý inspektor zemědělského a lesnického školství, autor mnoha učebnic, člen redakční rady časopisu Zemědělská škola. Ve všech těchto činnostech působil velmi aktivně, usiloval o jejich kvalitu či hájil jejich existenci.

CHYSTÁTE SE PÉCI TRADIČNĚ?

Míry a váhy našich předků v kuchařských „jídlopišech“

V současném téměř nepřehledném množství starší reedici-
ní literatury pro zájemce o tradiční českou lidovou kuchyni
a regionální pokrmy se často bez podrobnějšího výkladu
dobových měr a vah používají například tyto údaje:

Centěř = 120 liber = 61,65 kg

Funt (libra) = 40, 9 dkg

Kopa = 60 kusů

Korec = 4 věrtele, 93 l

Kvintlík (kventlík) = 4 g, od roku 1764 též 4,4 g

Látro = 4 lokte

Libra = 560 g = 56 dkg,
též 32 loktů, též 128 kvintlíků

Loket = 0,593 m

Lot = 16 g, též 4 kvintlíky

Mandel = 15 kusů

Máz = 1,9 l, též 1 pinta, též 2 holby,
též 4 žejdlíky = 1, 415 l

Měřice = 62,487 l

Pinta = 1,9 l, též 4 žejdlíky

Sáh = 4 lokte

Vědro = 48 mázů = 56,58 l

Věrduněk = 0,25 libry

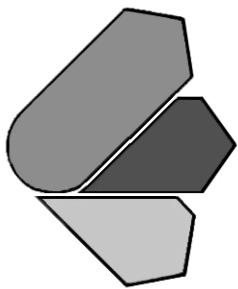
Věrtel = 23,25 l, 12 pint

Žejdlík = 0,354 l

CONTENTS

Moravian-Silesian Centre of Professional Training for Rural Space Development was opened Information on the seminar „Czech Agriculture a Year after Accession to the EU and its Future Prospects“	3
Modernisation, innovation, rationalisation Increasing the effectiveness of the educational process of teaching farming practicals at secondary agricultural schools	4
Information from State Phytosanitary Office Legal regulation of the handling of chemical products	6
Plant as a symbol Exhibition in the National Agricultural Museum in Prague	8
Seminar for training teachers Methodology of controlled pedagogic practice	9
Interdisciplinary relations and their application to the drawing up of worksheets Worksheets are supplements to textbooks of biology	11
Role of information and communications technologies in agricultural education Successful completion of a pilot project of Leonardo da Vinci Programme	13
Environmental education in Japan – Part III	14
Information service Representation of the European Commission in the CR	16
The way we were in practice with Leonard A teacher of Secondary Agricultural School at Trnava was awarded a special prize of the 55 th Grape Festival held in the small Italian town of Vò	17
Extraordinary success of Poděbrady School Farm (II) Information on the school farm operations, victory at a cattle show	18
Support to technical education Promotional activities of Higher Vocational School and Secondary Vocational Technical School in Litomyšl	19
Cold and rainy weather did not discourage them On the activities of Cynological Club at Secondary Agricultural School in Michalovce	20
Competition for Vysočina 2005 Potato Flower Professional competition of students in the framework of the 15 th Year of Potato Days in Havlíčkův Brod	21
Great success achieved by students from Březnice On the victory at Potato Days	21
Open Door Days Horticultural exhibition and competitions at a school in Malinov	22
Hubert's Ride in the town of Šála Thirty years' tradition at a Secondary Agricultural Training Centre	23
What is the present forest school in Trutnov like?	23
Eighty-five years of fishery schools in Bohemia	24
80 th anniversary of the agricultural vocational education system in Valašské Klobouky	26
Josef Peiker – a pedagogue and strawberry grower	28
Wichterle a Kovařík History of agricultural machinery	29

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejších „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

*PŘÍJEMNÉ PROŽITÍ
VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ
PŘEJEME
VŠEM NAŠIM ČTENÁŘŮM
PROSTŘEDNICTVÍM
VODŇANSKÝCH RYBÁŘŮ*

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
Ing. Igor Drobný, PhD., SZáŠ Piešťany;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka
Husová, NÚOV Praha; Ing. Břetislav Kábele,
SOŠ České Budějovice; Ing. Jan Kot, ISS Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU
Nitra; PhDr. Dana Linhartová, CSc., ÚHV
PEF MZLU Brno; Ing. Tibor Masár, PhD.,
MP SR Bratislava; Ing. Josef Matoušek, MZe ČR;
Ing. Mária Múdra, ZSSP Rakovice; prof. Ing.
Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha; PhDr.
Pavel Sýkora, MZe ČR, Ing. Jan Vajs, Slovenská
poľnohospodárska a potravinárska komora